



STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 66 · 18. april
Sesjonen 2017–2018

Møte onsdag den 18. april 2018 kl. 10

President: Tone Wilhelmsen Trøen

Dagsorden (nr. 66):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

Presidenten: Representantene Bjørnar Moxnes og Hege Haukeland Liadal, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Følgende innkalte vararepresentanter tar nå sete:

For Oslo: Mats Kirkebirkeland

For Østfold fylke: Arve Sigmundstad

Representanten Else-May Botten vil fremsette et representantforslag.

Else-May Botten (A) [10:00:46]: På vegne av Espen Barth Eide, Hege Haukeland Liadal, Åsmund Aukrust og meg selv vil jeg legge fram forslag om CO₂-transport og -lagring.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:01:06]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsminister Erna Solberg vil møte til muntlig spørretime.

Statsministeren er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

Vi starter med første hovedspørsmål, fra representanten Jonas Gahr Støre.

Jonas Gahr Støre (A) [10:01:30]: Det koster å finansiere fellesskapets sykehus, men det er vel investerte penger. I forrige stortingsperiode lå regjeringen og stortingsflertallet systematisk under de løftene de ga til sykehusene for å finansiere dem og tilbudet deres. I år, det første i denne stortingsperioden, ligger regjeringen 1,5 mrd. kr under det Arbeiderpartiet mener er riktig for at sykehusene kan levere gode tilbud, ha dyktige ansatte og kjøpe inn medisinsk-teknisk utstyr. Nå begynner vi å se resultatene av dette rundt om på norske sykehus.

På Haukeland universitetssykehus i Bergen legges det opp til at opp mot 40 pst. av barselkvinnene må ut seks timer etter fødsel. Sykehuset på Kalnes i Østfold – et nytt, moderne sykehus – har allerede nå mange korridorpasienter grunnet ressursutfordringer.

I Egersund i Rogaland er det et avansert rehabiliteringstilbud for KOLS-/lungepasienter. Jeg besøkte stedet for noen dager siden. Det trues nå med nedleggelse – ikke for bedre rehabilitering, men for å være med og finansiere nytt sykehus i Stavanger. Vi har også eksempler rundt om i Norge på at det nå kreves egenandeler fra unge mennesker for rus- og psykisk helsebehandling.

Sykehuset Telemark, som jeg besøkte forleden dag, har et budsjett på litt over 3 mrd. kr. De skal nå kutte 200 mill. kr, og det går ut over investering i medisinsk-teknisk utstyr, forberedelse av nye stråleenheter osv.

Jeg vil si at sykehusene er vant til omstilling – de har dyktige ansatte – og selv med vårt budsjettopplegg vil det være behov for det. Men vi begynner å nå en grense som er urovekkende når vi ser resultatene og tilbudet til pasientene. De behandler flere, ventetidene går ned, og det skyldes godt arbeid i sykehusene, men vi begynner å nå en grense.

Spørsmålet mitt til statsministeren er: Er hun enig i at det nå er skåret til beinet, og at det begynner å svekke tilbudet for god pasientbehandling og kvaliteten i fellesskapets sykehus?

Statsminister Erna Solberg [10:03:35]: Det er utrolig viktig med gode sykehustjenester i et land. Derfor har Norge også gode sykehustjenester. Derfor har vi de siste fem årene økt budsjettene til sykehusene betydelig. I løpet av de siste fem årene har vi økt budsjettene med mer enn det man klarte å gjøre på åtte år med rød-grønn regjering. Aktivitetsnivået har gått opp. Ventetidene har gått ned. Og det foretas gode kvalitetsmessige løft, ikke minst innenfor arbeidet knyttet til gjennomføringen av de såkalte pakkeforløpene.

Samtidig er vi inne i en historisk bygging av sykehus for øyeblikket. Det skal finansieres gjennom bl.a. overskudd i sykehusbevilgningene og behandlingsbevilgningene, og det skal bidra til at vi får bedre, mer effektive og gode sykehus i fremtiden. Jeg mener at vi har tatt et krafttak for å løfte opp behandlingen ved sykehusene. Jeg mener at ventetidene også viser at det er mulig å få til bedre måter å drive sykehusene på. Jeg synes derfor kribildet som tegnes av representanten Jonas Gahr Støre, ikke er riktig.

Er det mangler i helsevesenet? Ja, det er det. Det er mangler fordi ambisjonene man ønsker å oppnå og gjennomføre, er enda større enn det vi har klart å finne rom til. Det er mange sykehus som kunne behandlet flere og behandlet mer avansert hvis de hadde fått mer utstyr – også teknisk. Det kan altså gjøres mer, men vi har gjort betydelige økninger de siste årene.

La meg gi en kommentar til den litt populistiske delen av Jonas Gahr Støres innlegg, nemlig at man planlegger for at barselkvinner på sykehuset i Bergen skal ut

etter 6 timer. Det er ikke riktig. Det er lagt opp til at om noen år, når man har ny kvinneklinikk, skal opptil 40 pst. kunne dra etter 6–24 timer. I dag er det faktisk 20 pst. av de fødende som gjør det, ved et tilbud som bygges opp utenom sykehusene, med oppfølging. Det å komme hjem raskt er faktisk et veldig positivt og godt tiltak.

Jonas Gahr Støre (A) [10:05:42]: Det er vår oppgave å se utviklingstrekk i sykehusene og om vi er forberedt på de oppgavene som ligger foran oss. Det jeg ser når jeg reiser rundt på norske sykehus nå, er en varslet utvikling der sykehusene tappes for ressurser og personell, og det som følge av privatiseringsreformen regjeringen har gjennomført. Man har lagt kredittkortet i baren, for å si det slik – gå og konsumer! Private klinikker henter ut nøkkelpersonell av offentlige sykehus, og vi ser ved flere av sykehusene at sykehusstilbud må bygges ned fordi de mister nøkkelpersonell. Jeg så det nå sist ved Sykehuset Telemark, som mister personell til private klinikker som popper opp rundt om i området og i regionen.

Da har jeg lyst til å stille et spørsmål til statsministeren, for vi har diskutert utdanning av kompetent personell til sykehus før. Har statsministeren oversikt over hvor mange som har sluttet i fellesskapets sykehus for å begynne ved disse klinikkene, og hva konsekvensene av den utviklingen er?

Statsminister Erna Solberg [10:06:41]: Jeg har ikke på stående fot oversikt over hvor mange som har sluttet og begynt i private klinikker, men jeg synes at det er interessant å høre. I forrige periode mente representanten Jonas Gahr Støre at den såkalte reformen, hvor folk får lov til å velge hvor de får behandling, ikke var vellykket fordi for få valgte dette. Nå er det åpenbart blitt for mange som velger det. Jeg mener at pasientenes rettighet i bunnen er det aller viktigste – muligheten til å kunne velge en alternativ behandlingsform. Jeg har skjønt, også fra den tiden representanten Gahr Støre var helseminister, da man behandlet langt færre ved norske sykehus enn det man gjør i dag, og ventetidene var lengre, at man aldri har erkjent det faktum at når det gjelder mange av de tunge, store sykdommene, som er store folkesykdommer, som psykisk sykdom, som f.eks. anoreksi, som rusproblemer, så er det viktig å få velge behandlingsform og kunne være deltaker som pasient i valget. Det har aldri vært viktig for Arbeiderpartiet. For Høyre er det viktig. Derfor er det et tilbud, og derfor har det hatt prioritet, hvor vi har startet valgfrihetsreformer først.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Jonas Gahr Støre.

Jonas Gahr Støre (A) [10:07:47]: Det viktige for Arbeiderpartiet er å sikre at folk får kvalitetsmessig god behandling, at de som har behov for det, får det raskt og godt, og at vi kan følge det opp godt og være sikre på at det skjer.

Vi har en statsminister som ikke ser konsekvensene av den sykehusøkonomien hun har hatt ansvaret for, som systematisk har ligget under det hun selv har lovet. Hun har ikke oversikt over hva som skjer med personellsituasjonen. Mange norske sykehus har kritisk bemanning. Mister de noen, kan tilbudene falle. Helseministeren har ikke oversikt over hvor mange unge innenfor rus og psykisk helse som nå må betale egenandel. Ved Sykehuset Telemark er beløpet som går ut av sykehusøkonomien og inn i private klinikker, kommet opp i 25 mill. kr. Det de konstaterer, er at liggetiden i de private klinikkene er langt, langt lengre enn den er i det offentlige helsetilbudet.

Her har vi et uttrykk for at når taksameteret går, har vi ikke kontroll over hvordan behandlingen, kvaliteten, er. Det som uroer meg da, er at det er færre som får behandling med dette opplegget, og at vi ikke har oversikt over kvaliteten. Det er et spørsmål til statsministeren. Hun har ikke oversikt over hva privatiseringsreformen fører til, hvordan den svekker tilbudene i de offentlige sykehusene, og hvordan færre får hjelp der ute.

Statsminister Erna Solberg [10:08:56]: Jeg ser et helsevesen som behandler flere pasienter, som har kortere ventetider, som på grunn av pakkeforløpene når målsettingen i pasientforløpet på en mye bedre måte enn tidligere, som jeg mener vi har grunn til å være stolte av, og som jeg mener de som jobber der, har grunn til å være stolte av, for det gjøres mye fantastisk arbeid i norsk helsevesen.

Så ser jeg også at de prioriteringene vi gjorde tidlig, å gi valgfrihet til personer med rus- og psykisk helseutfordringer, er en oppgradering av det å ha disse utfordringene, som gjør at man også kan få alternative tilbud. Jeg mener at innenfor rusomsorgen er det ikke så rart hvis det er litt lengre behandlingstid, for det har ofte vært klaget på at behandlingstiden kvalitetsmessig blir for kort. Derfor klarer ikke folk å bli værende i systemet.

Det vi skal gjøre, er alltid å være opptatt av kvalitetskontrollen med det som gis, om det gis i offentlig sektor, eller om det gis i privat sektor. Det har Helsetilsynet det samme ansvaret for, uansett om helsetjenestene gis i offentlig eller i privat regi.

Presidenten: Jonas Gahr Støre – til oppfølgingsspørsmål.

Jonas Gahr Støre (A) [10:10:04]: Det er lett å snakke godt om norske sykehus. Jeg har gjort det både som

helseminister, som pasient og som politiker. De fortjener ros de som jobber der. Men jeg er uroet over en statsminister som nå ikke ser utviklingen i økonomien og hvilke konsekvenser det får for pasientbehandlingen, for dem som jobber der, for dem som må løpe fortære. Vi får en utvikling nå ved flere sykehus med et høyt antall bierverv av folk som jobber i sykehusene, og som også jobber ute i de private tilbudene, noe som svekker tilbudene begge steder. Og jeg kommer tilbake til at her har vi en regjering som har prioritert sin økonomi, åpner for store skatteuttak og tar penger ut av sykehusene under løftene de selv ga. Det går ut over investeringene i medisinsk-teknisk utstyr, investeringer i strålekapasitet og kvaliteten i de offentlige sykehusene, og det er en privatiseringsreform som vi nå begynner å se konsekvensene av. Ressurser går ut av sykehusene, folk går ut av sykehusene, og statsministeren og helseministeren har ikke oversikt, har ikke konsekvensvurdert hva det vil si for pasientene. Det blir dårligere pasientbehandling, og det uroer meg at det ikke uroer statsministeren.

Statsminister Erna Solberg [10:11:07]: I alle de årene denne regjeringen har levert budsjetter til Stortinget, har aktiviteten – altså veksten – enten vært bedre enn det den var under den rød-grønne regjeringen, eller på akkurat samme nivå. I år er den på samme nivå som det en leverte det aller beste året under den rød-grønne regjeringen. Samtidig tegner Arbeiderpartiet et krisebilde av hvordan økonomien og utviklingen er.

Jeg ser at det er utfordringer. Det er områder der vi skal jobbe med kvalitet. Noe av det vi gjør systematisk, er å sørge for at vi lager pasientenes helsevesen. Det betyr at vi flytter fokuseringen i helsevesenet til å være mer rettet rundt den enkelte pasient i pasientforløpet. Det gir bedre tjenester, det gir kvalitetsmessig bedre tjenester, og innholdsmessig gjør det også at folk opplever større tilfredshet med det tilbudet de faktisk får. Det mener jeg er store og viktige reformer som gjør at vi ser at vi endrer på det. Vi endrer også på prioriteringen i helseforskningen, slik at vi nå prioriterer noen av de store kvinnesykdommene, noen av de store folkesykdommene som har vært mindre prioritert tidligere. Dette er med på å gjøre helsevesenet vårt bedre, kvaliteten bedre og gi flere tilbud.

Presidenten: Tuva Moflag – til oppfølgingsspørsmål.

Tuva Moflag (A) [10:12:29]: Det å få barn skjer i Norge hver eneste dag, men det er likevel noe av det minst dagligdagse man kan oppleve som menneske. De siste årene har gjennomsnittlig liggetid i Norge gått ned fra 3,2 til 2,7 liggedøgn. Legeforeningen advarer om at en ytterligere nedkorting i liggetiden kan føre til at våre gode resultater innen mødre- og spedbarnsdødelighet

står i fare. Statsminister Erna Solberg oppfordrer norske kvinner til å få flere barn. Mitt spørsmål til statsministeren er om hun er fornøyd med at 40 pst. av kvinnene i hennes hjemby, Bergen, vil bli sendt hjem seks-åtte timer etter fødsel en gang i framtiden.

Statsminister Erna Solberg [10:13:15]: Ingen nyfødte barn og ingen mødre eller fedre skal tvinges hjem kort tid etter fødsel. Det er barnets behov og foreldrenes trygghet som skal bestemme dette, og det er få steder i verden hvor det er bedre å føde enn i Norge. Og det er ingen grunn til å skremme gravide kvinner unødvendig.

Tidspunktet for å bli utskrevet fra sykehus etter fødsel skal tilpasses både kvinnen og det nyfødte barnets behov, og det skal skje en beslutning i samråd med kvinnen det gjelder. Når mor og barn skal reise hjem, er derfor et faglig spørsmål og ikke noe politikere skal eller bør bestemme. Ingen skal reise hjem før familien er i stand til å ta vare på familien hjemme. Det er slik at ved sykehuset i Bergen, Haukeland universitetssykehus, er det 20 pst. av kvinnene i dag som reiser hjem etter mellom 6 og 24 timer, fordi de selv ønsker det.

Presidenten: Kjersti Toppe – til oppfølgingsspørsmål.

Kjersti Toppe (Sp) [10:14:27]: Ifølge Helsepolitisk barometer frå TNS Gallup, som vart presentert i førre veke, meiner 58 pst. av befolkninga at vi i dag har eit todelt helsevesen. Den største drivaren for det er at vi har ei regjering som bevisst sviktar det offentlege helsevesenet ved sine privatiseringsreformer.

Vi veit at talet på sjukehussengar er halvert på 30 år. Vi veit at norske sjukehus er på topp når det gjeld høgt belegg, altså kor fulle sjukehusavdelingane er, og den verste i klassen når det gjeld kort liggetid. Vi veit at lokalsjukehusa har vore trua. Vi veit at nye sjukehus vert bygde for små før dei opnar. Sjukehuset i Østfold vart presentert av helseministeren som eit prakteksempel. I fjor låg 3 800 pasientar på gangen.

Meiner statsministeren – som befolkninga – at vi har eit todelt helsevesen? Og vil statsministeren stoppa nedbygginga av sengeplassar i dei offentlege sjukehusa?

Statsminister Erna Solberg [10:15:25]: Jeg mener ikke at vi har et todelt helsevesen i Norge. Under denne regjeringen har vi sørget for større valgfrihet gjennom offentlig finansierte ordninger som bidrar til at rommet for det todelte helsevesenet, hvor det er en helprivat del som betales av egen lomme, av dem som ønsker seg en annen behandling, er blitt mindre. At folk gjør det, kan det være ulike grunner til. Men i dag gir vi altså mer valgfrihet til alternative måter å gi behandlingstilbud

på, f.eks. innenfor psykisk helsevern og innenfor rusomsorgen. Vi kjøper flere private tjenester. Det er godt mulig å si at tilbudet innenfor rusomsorgen på det offentliges regning er fullt tilgjengelig for alle brukere som trenger det, etter en behovsvurdering.

Jeg skjønner at opposisjonen kan føle at vi har styrt lenge, men 30 års nedbygging av sengekapasitet tror jeg vi skal fordele jevnt etter en filosofi hvor poliklinisk behandling har vært bygget opp dramatisk, og hvor det faktisk har blitt bedre, og hvor nye teknologier har gjort det slik. Det er også viktig å huske at sykehuset i Østfold ble planlagt og igangsatt under den rød-grønne regjeringen.

Presidenten: Nicholas Wilkinson – til oppfølgings spørsmål.

Nicholas Wilkinson (SV) [10:16:41]: Regjeringen har kuttet 2,7 mrd. kr fra spesialisthelsetjenesten med såkalte effektiviseringskutt, altså flate ostehøvelkutt uten noen prioritering av hvor det kan effektiviseres. Resultatene er klare. Norge har vært best, men vi er på feil vei.

Professor Sven Erik Gisvold sier at nedbyggingen av sykehusene setter pasientenes liv i fare. Liggetiden for fødende reduseres kraftig. Overgrepsmottaket i Østfold har måttet avvise pasienter. Det kommer stadig nye oppgaver uten at det kommer nok penger til å dekke de nye oppgavene. Regjeringen gir med den ene hånden, men tar mye tilbake med den andre. Hva vil statsministeren svare alle helsearbeiderne i Norge som nå kontakter SV og spør hvor lenge helsevesenet skal kuttes med flate, uprioriterte ostehøvelkutt?

Statsminister Erna Solberg [10:17:39]: I løpet av denne regjeringens regjeringstid har ventetiden blitt redusert med 17 dager totalt – 27 dager for rus og 8 dager for psykisk helsevern for voksne. Det er 65 000 færre som står i sykehuskø. Vi har innført valgfrihet med fritt behandlingsvalg. Vi har forutsigbarhet når det gjelder pakkeløp for kreft. Jeg føler faktisk at opposisjonens beskrivelse av regjeringens helsepolitikk faller litt på sin egen urimelighet i denne diskusjonen.

Så er det trang sykehusøkonomi flere steder, bl.a. fordi det er flere medikamenter som kan brukes, og som presser utgiftene på sykehusene. Det er trangt fordi ambisjonene om å behandle og redusere ventetidene enda mer, er store. Men det har altså vært store forbedringer i løpet av dette året. Så er det sånn at kritikken mot sykehusøkonomien fra professoren som ble nevnt, dreier seg bl.a. om 30 års planlegging med færre sykehusdøgn. Men det er jo sengeplasser.

Presidenten: Olaug Bollestad – til oppfølgings spørsmål.

Olaug V. Bollestad (KrF) [10:18:57]: Å bruke ressurser innen helse riktig er både viktig og rett, for vi vil alle behandle flest mulig pasienter slik at de får et bedre liv.

Etter den siste anbudsrunderen i Helse Sør-Øst avsluttet en med å legge ned 29 plasser for tverrfaglig spesialbehandling innen rus i Helse Sør-Øst. En valgte da å bygge opp ti nye plasser innenfor statens eget sykehus og så legge ned tilbud fra ideelle aktører som har vist kompetanse, vist kunnskap, hatt godt omdømme og ikke minst vist gode resultater. Så mitt spørsmål til statsministeren er: Er dette rett bruk av ressurser – å bygge opp i et sykehus som sliter per i dag, og samtidig bygge opp om regjeringens ønske om fritt behandlingsvalg?

Statsminister Erna Solberg [10:19:55]: Jeg tror vi skal være varsomme med detaljreguleringen i anbudsprosesser innenfor sykehussektoren med den modellen og styringsmodellen vi har i dag. Det må være opp til sykehusene også å vurdere hva som er riktig anbud, hvem som har god nok kvalitet. Jeg mener at kvalitetsvurderinger må være et viktig element i dette.

Så mener jeg at vi må passe på at det ikke er slik at vi bygger opp tilbud i det offentlige og fortrenger tilbud i det private hvis kvaliteten er like god, eller i noen tilfeller også bedre. Det betyr at regjeringen også har vært veldig tydelig på at for å få nok kapasitet og for å opprettholde gode tilbud har vi kjøpt mer inn, særlig innenfor rusomsorgen, gjennom anbudsprosessen. Jeg mener at det er viktig å se at her er det aktører med lange tradisjoner, som har veldig gode resultater, og som ikke minst har bygget opp et tilbud som går mellom spesialisthelsetjenesten og oppfølgingsarbeidet, som det er veldig viktig at vi ikke mister, selv om det egentlig er fordelt på to forskjellige forvaltningsnivåer.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Geir Pollestad (Sp) [10:21:13]: I dag var norske bønder på plass for å servere frukost framfor Stortinget. Det betyr at me straks er i gang med årets jordbruksoppgjør. Jordbruksoppgjøret er ei viktig sak for jordbruket, det er ei viktig sak for Norge og for alle som er opptekne av god og trygg mat. Eg kan lova statsministeren at òg Senterpartiet er klar.

Eit aktivt jordbruk og matproduksjon i heile landet må til for å sikra befolkninga nok sunn og trygg mat. Det må til for å sikra busetjing i heile landet. Det må til for å sikra vår totale beredskap. Og jordbruket er grunnlaget for vår største fastlandsindustri.

Jordbruksoppgjøret handlar i stor grad om at det skal vera lønsamt å produsera mat i Noreg. Stortinget har slått fast at inntekta til bonden er det viktigaste verke-midlet for å nå dei måla som er sette for norsk landbruk. Målet, vedteke av Stortinget, er å redusera inntektsgapet mellom jordbruket og andre grupper i samfunnet.

Tala i forkant av vårens jordbruksoppgjør viser at inntektene til bøndene stuper. Resultatet av fire år med liberalisering og sentralisering av jordbrukspolitikken er i ferd med å koma for ein dag. Jordbruksoppgjøret 2017 enda med brot og at Stortinget var nøydd til å gripa inn for å endra regjeringa sitt forslag til jordbruksopp-gjør. I valet i haust mista dei tre mest landbruksliberalis-tiske partia på Stortinget fleirtalet sitt i Stortinget.

Årets jordbruksoppgjør vert ein kamp for at me skal ha eit landbruk i heile landet med god dyrevelferd og med både store og små gardar. Så mitt spørsmål er: Vil statsministeren i år sørgja for at me får eit jordbruks-oppgjør som oppfyller Stortinget sitt mål om å redusera inntektsforskjellane mellom jordbruket og andre grup-per i samfunnet?

Statsminister Erna Solberg [10:23:07]: Sett i perio-den fra 2014 til i dag har inntektene til bøndene økt be-tydelig. Men det er riktig at Budsjettnemnda nå påpe-ker at det siste året har kostnadene gjort at inntektene har blitt noe lavere enn det som var forutsatt. Reduksjo-nen skyldes spesielt to forhold.

Det ene er at det er overproduksjon i markedene. I en del av de markedene vi har, er altså stimulansen i poli-tikken sånn, og litt markedssvikt gjør at nå er markedet fylt. La meg si at da vi behandlet landbruksmeldingen i 2012, var det å produsere mer i Norge et stort mål. Det har vi gjort – vi produserer mer, men nå er det overpro-duksjon, f.eks. i det ikke ukjente området lam og får, og Senterpartiet har jo før understreket at det ikke kom til å bli får i fårikålen med denne regjeringen. Det er nå blitt overproduksjon, og det gjør at kostnadene ved å ta ned dette må fordeles på alle bøndene.

Det andre er noen kostnadsøkninger som bl.a. skyl-des fremtiden for renteutsiktene i forhold til realrenten, bl.a. fordi vi i 2016 hadde en betydelig høyere inflasjon på grunn av bl.a. oljeprisfallet og kronekursendringene.

Det er viktig å si at det er det som er hovedgrunnene til at disse regnestykkene blir annerledes.

Så er det sånn at vi først skal få landbruksorganisasjo-nenes krav. Så skal regjeringen svare. Og da tenker jeg at forholdene rundt hva regjeringen svarer på landbruks-oppgjøret, kommer når vi er ferdig med vårt tilbud.

Geir Pollestad (Sp) [10:24:58]: Situasjonen som landbruket er oppe i med overproduksjon, er stort sett ein konsekvens av den politikken regjeringa har stått for. Ein har svekt den moglegheita landbruket har til å

regulera marknaden. Ein har nekta å innføra nye tiltak, og ein har opna opp for meir import av mat. Så har det gått nokre år der regjeringa har teke æra for alt frå godt vær til gode avlingar og bra overskot i TINE. No stuper inntektene, og då er det alle andre sin feil.

Eg meiner det er eit relevant spørsmål eg har, for det er Stortinget, ikkje regjeringa, som legg rammene for jordbrukspolitikken. Det gjorde me under behandlinga av jordbruksmeldinga, der er det formulert eit klart inn-tektsmål. Spørsmålet mitt handlar ikkje om forholdet mellom regjeringa og bondeorganisasjonane, men om forholdet mellom Stortinget og regjeringa, og spørsmå-let er: Vil ein ta omsyn til det inntektsmålet som er ved-teke av Stortinget?

Statsminister Erna Solberg [10:26:01]: Av respekt for at dette er forhandlinger mellom regjeringen og land-bruksorganisasjonene, følger vi selvfølgelig de føringe-ne som ligger på lang sikt fra Stortinget. Men å skulle gi et svar på hvordan vi legger opp vårt svar på et krav som altså ennå ikke er levert, synes jeg ville være helt feil. Jeg synes i og for seg at det ville undergrave hele in-stituttet med forhandlinger hvis Stortinget skulle være informert om hva vi mener om forhandlingene, før vi faktisk er kommet i gang med forhandlingene.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Trygve Slagsvold Vedum.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:26:49]: For et år siden reiste statsminister Erna Solberg på «landbruks-rally» – altså inn og ut av fjøs, hilste på kalver og skrøt hemningsløst av hvor mye regjeringen hadde fått til. Det var helt fantastisk hva Solbergs regime hadde fått til, spesielt i 2014 og 2015, da resultatene av den rød-grønne regjeringens jordbruksoppgjør slo inn. Når det nå er nedgang, er det ikke noe ansvar å spore hos stats-ministeren – når hennes jordbruksoppgjør faktisk begynner å virke og vi ser avgiftspolitikken. Når man ser tallene som ligger til grunn, blir 60 pst. av de redu-serte inntektene i landbruket forklart med regjeringens store vilje til å øke avgiftene for norsk næringsliv. Det er hovedforklaringen.

Til slutt mitt spørsmål til statsministeren – hun sa at det er markedsmessige utfordringer: Er da statsmi-nisteren enig i at det er uklokt å gi flere tollkonsesjoner og redusere tollvernet hvis det skal det være nye mar-kedsmuligheter i Norge?

Statsminister Erna Solberg [10:27:52]: Jeg er enig i at for området melkeproduksjon bør vi for øyeblikket være forsiktig med å gi flere tollinnrømmelser, for det skal skje en ganske stor tilpasning innenfor melkepro-duksjonen i Norge på grunn av at eksportsubsidiene –

og dermed altså Jarlsberg-produksjonen for utlandet – avtar fremover. Det er en ganske stor del av dette, og det krever tilpasninger når det gjelder selve produksjonen. Det er en del av det vi har gått med på i WTO-sammenheng, og som er forhandlinger vi har gjort, hvor vi generelt sett mener at subsidier av matvarer til salg i utlandet ikke er bra, for det undergraver utviklingslands egen jordbrukssektor. Derfor må det være felles holdninger knyttet til det. Det betyr at på dette området er det viktig at vi de neste årene har en tilpassningsutfordring knyttet til dette.

Vi har fått overproduksjon fordi markedet etterspør noe mindre av en del varer, men også fordi vi faktisk har nådd målsettingene om å produsere mer i Norge, målsettinger som den rød-grønne regjeringen satte seg, men ikke klarte å oppfylle.

Presidenten: Trygve Slagsvold Vedum – til oppfølgingsspørsmål.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:29:05]: Jeg husker svært godt hvordan Erna Solberg og hennes kvinner og menn reagerte da vi forbedret tollvernet nettopp for melkeproduksjonen høsten 2012. Høyre sa at de skulle få endret de tollforbedringene – før en hadde tatt av seg frakken, som Svein Flåtten ved SMK uttrykte det. Jeg forstår av svaret at nå støtter statsministeren den prosenttolløkningen som var høsten 2012, at vi nettopp ikke kommer til å få noen nye framstøt fra Høyre for å redusere tollvernet for melkesektoren. Det er i så fall et framskritt, for i forrige periode prøvde en det i starten.

Til slutt har jeg et spørsmål: Regjeringen la fram en landbruksmelding for Stortinget i fjor. Den fikk ikke flertall. Nå er det et annet flertall på Stortinget som ønsker en annen landbrukspolitikk og et mye tydeligere og klarere inntektsmål – en kan ikke akseptere at landbrukets inntekter har sunket med 14 500 kr de siste to årene. Vil Erna Solberg legge til grunn at stortingsflertallet er et annet enn regjeringsflertallet?

Statsminister Erna Solberg [10:30:11]: For det første vil jeg si at endringene i subsidiene til Jarlsberg og eksportsubsidier skjedde i 2015, så det er et forhold fra etter den jordbrukstollen. Senterpartiet er for å øke tollene og for å sikre mindre handel generelt sett – uansett. Vi har sett at akkurat nå er vi inne i en vanskelig tilpassingssituasjon, og den vil vare frem til 2020.

Behandlingen av landbruksmeldingen i Stortinget legger selvfølgelig grunnleggende føringer for det vi skal gjøre fra regjeringens side. Vi vet at vi er en mindretallsregjering, det er altså et flertall som har sagt noe om utsiktene i landbruksmeldingen. Så må det hvert år tilpasses til de økonomiske realitetene vi står overfor, og den situasjonen som er på landbruksområdet.

Presidenten: Nils Kristen Sandtrøen – til oppfølgingsspørsmål.

Nils Kristen Sandtrøen (A) [10:31:12]: Politikken for mat er en politikk for tryggheten til befolkningen i hele landet vårt. Derfor er det bekymringsfullt når statsministeren ikke tar på alvor den krevende situasjonen som den norske matproduksjonen nå står oppe i.

Gjelden til dem som skal produsere maten vår, går opp, inntekten går ned, og forskjellene øker. Det svekker Norges langsiktige evne til å produsere nok og naturlig, trygg mat til den norske befolkningen. Arbeiderpartiet kan ikke akseptere den utviklingen vi nå ser med uønsket gjeldsvekst og ubalanse. Vi kommer til å kjempe for en bærekraft i matproduksjonen som sørger for at unge folk skal ha muligheten til å ha arbeid i framtiden.

Spørsmålet mitt er da klart og tydelig: Er statsministeren bekymret når Sylvi Listhaug og Jon Georg Dale har lagt opp til en politikk som presser unge folk til å ta opp store lån, og inntekten nå går ned?

Statsminister Erna Solberg [10:32:18]: Fra 2014–2016 økte norske bønders inntekt i jordbruket med 20 pst. per årsverk. Vanlige lønnsinntakernes vekst var på 4,5 pst. Fra 2016 til 2017 ble inntektene i jordbruket redusert med 1,8 pst., og med 2,2 pst. i anslaget for 2018 i budsjettet. Fortsatt vil det i denne fireårsperioden være en betydelig forskjell i økningen i bøndenes inntekter i forhold til hva vanlige lønnsinntakere har fått.

Ordene bør kanskje være litt mindre enn dem som ble fremført akkurat nå.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Audun Lysbakken (SV) [10:33:24]: Ulikheten i makt og rikdom øker i Norge, og det er en utvikling regjeringen bidrar aktivt til – både gjennom å rigge skattesystemet for den økonomiske eliten, gjennom å svekke arbeidstakernes rettigheter og gjennom usosiale kutt som rammer dem som har minst. Vi trenger en helt annen politikk – en økonomisk politikk for de mange, ikke de få, og en økonomisk politikk som setter menneskene med minst foran milliardærklassen. Vi vet allerede at regjeringen ikke aner hva resultatet av skatteuttene til de rike har vært, de bruker milliarder på noe de ikke er i stand til å dokumentere har positiv effekt på norsk økonomi.

I dag vil jeg gjerne finne ut om statsministeren har undersøkt hvordan det går med dem som er helt i andre enden av det norske samfunnet, de som er rammet av statsminister Erna Solbergs ulike usosiale kutt for folk som er syke eller har lite.

Først til barn av uføre: Regjeringen gjennomførte knallharde kutt mot flere tusen barn som har en mam-

ma eller en pappa som er ufør. Jeg lurer på om statsministeren har undersøkt om noen av disse barna har mistet muligheten til å delta på håndball, fotball eller andre normale fritidsaktiviteter på grunn av de kuttene regjeringen har gjennomført, som har gjort fattige familier fattigere.

Statsminister Erna Solberg [10:34:55]: For det første har jeg lyst til å understreke at vi tar fattigdomsutfordringene i det norske samfunnet på alvor. Det at antallet fattige barn øker, er en utfordring som er blant de seks hovedutfordringene som regjeringen har samlet seg om i Jeløya-plattformen. Så vet vi også noe om årsakene til at antallet øker. Årsakene er først og fremst at vi har hatt stor innvandring i form av asylanter som har fått opphold og familiegjennforening. Derfor har vi en utfordring når det gjelder integrering. Det er altså sann at hovedutfordringen for å løfte barn ut av fattigdom i Norge er å sørge for at foreldrene deres kommer i jobb. Derfor har vi sagt at vi skal ha et integreringsløft fordi vi ikke er fornøyd med resultatene vi har av integreringen. Når under 50 pst. – et sted mellom 45 pst. og 47 pst. – av dem som har kommet til Norge som asylsøkere eller kvoteflyktninger, er sysselsatt, er det en av forklaringsene. Derfor må vi bli mye bedre på det.

Så har vi lagt inn flere gode tiltak for å redusere fattigdomsutfordringene generelt. Vi har innført ordninger med redusert foreldrebetaling, gratis halvdagsplass i SFO, tilsvarende ordninger i barnehager, som ligger i Jeløya-plattformen for barn i familier med lavere inntekt, tilbud om gratis barnehage til alle barn i integreringsmottak og økt bostøtte. Dette ligger som forslag som vi skal jobbe videre med. I tillegg har regjeringen også begynt på mye av dette. Det er svært mange av de med lav inntekt som nå får lavere barnehagekostnader, det er svært mange som får høyere ytelse når de søker studielån på videregående skole og får mer stipend, fordi vi har målrettet mer mot den gruppen som har det absolutt vanskeligst. På dette området har regjeringen målrettet arbeidet betydelig mot dem som har det aller vanskeligst, som jeg forstår hovedspørsmålet gjaldt, og som ligger lavest når det gjelder inntektsfordelingen i Norge.

Audun Lysbakken (SV) [10:37:06]: Dette var imponerende mye utenomsnakk, uten å svare på mitt spørsmål. Regjeringen har jo vært veldig målrettet mot nettopp den gruppen jeg snakket om nå, og har kuttet i uføretrygd på en måte som gjør noen av de fattigste familiene enda fattigere, og jeg lurer på om statsministeren vet hvordan det går med dem.

La meg da følge opp med neste gruppe: de som har fått kutt i støtten til fysioterapi. Dette er mennesker som har vært gjennom amputasjon, brannskadde, folk med

utviklingshemning som har alvorlige motoriske plager. Alle disse gruppene fikk økte egenandeler i regjeringens budsjettopplegg for et par år siden, og jeg lurer på om statsministeren har sjekket om noen av disse ender med å bruke mindre av den helt nødvendige fysioterapien fordi det følger med en regning som ikke var der før. Så minner jeg om at det da også går an å svare på mitt første spørsmål.

Statsminister Erna Solberg [10:37:56]: Jeg opplevde at hovedspørsmålet til representanten var om vi fulgte med på de som ligger nederst på inntektsstigen. Det var det som var innledningen til spørsmålet, og det svarte jeg på. Vi har altså i utgangspunktet ikke en oversikt over hvilke ytelse de har fått før, og over hva endringene i akkurat den ytelsen har vært. Men vi går altså bredt ut og mener at om man er barn av foreldre med lav inntekt, om man er uføretrygdet, eller om man er på overgangsstønad, eller om det er andre grunner til at man har lav inntekt, så skal vi sørge for at man som barn får mulighetene fremover. Jeg går ut fra at det ikke er slik at man skal få en ytelse bare fordi man én gang fikk det. Det er faktisk slik at alle skal likebehandles og få hjelp når man trenger det.

Det er ikke slik at vi har gjort en detaljert gjennomgang av dem som tidligere fikk gratis fysioterapi, og som nå betaler en egenandel for dette, og vi har heller ikke gjort en gjennomgang av om de kronikerne som ikke fikk gratis fysioterapi, får mer nå når de har fått en lavere betaling enn det de hadde før, for vi senket jo egenandelstaket for alle. Det var store grupper av kronikere som ikke sto på den listen, og som altså betaler mindre med denne regjeringen.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Audun Lysbakken.

Audun Lysbakken (SV) [10:39:02]: Ok, der kom det: Regjeringen har altså kuttet for noen av de fattigste familiene og ikke sjekket resultatet. Regjeringen har økt egenandelene for noen av de mest utsatte menneskene i landet og ikke sjekket hva konsekvensene er.

La meg gjøre et tredje forsøk: bostøtte. Det brukes veldig mye mindre penger på bostøtte nå enn for få år siden, til tross for at boligmarkedet under denne regjeringen er blitt tøffere, bl.a. på grunn av en passiv boligpolitikk. Har statsministeren sjekket om noen familier har måttet forlate hjemmet sitt for å bo under dårligere kår som følge av statsministerens kutt og manglende satsing på bostøtte?

Statsminister Erna Solberg [10:39:37]: Vi følger det boligsosiale arbeidet veldig tett. Det er et av de områdene som under denne regjeringen virkelig har vist re-

sultater. Vi har gått fra over 6 000 bostedsløse til ca. 3 400 bostedsløse i Norge, fordi vi har jobbet kraftig – ved å arbeide sammen med kommunene – for å sikre at bostedsløse får et bedre tilbud. Så hvis vi går tilbake til å snakke om dem som absolutt har det verst, de som faktisk er nederst på stigen, så viser denne regjeringen bedre resultater enn det du gjorde, Audun Lysbakken, da du satt i regjering, nettopp når det gjelder å bekjempe bostedsløshet. Og det er altså fordi vi har bedre sammenheng i behandlingstilbudene, fordi vi har prioritert rusomsorgen, og fordi vi jobber med kommunene om denne sammenhengen. Det var en stor og viktig prioritering for Jan Tore Sanner i arbeidet med boligsosiale tiltak. Og så har vi opprettholdt en overgangsordning for uføretrygdede som hadde bostøtte tidligere, i en lengre periode, for å sikre at man ikke får store endringer til tross for at uføretrygden ble endret.

Presidenten: Audun Lysbakken – til oppfølgings-spørsmål.

Audun Lysbakken (SV) [10:40:44]: Jeg vil minne statsministeren om at talen skal gå via presidenten også når man ikke kan svare på spørsmålene.

Jeg registrerer at jeg ikke får svar på noen av mine spørsmål, og at statsministeren ikke har sjekket hvordan det går med dem som rammes av de usosiale kuttene. La meg da til slutt etterlyse et kutt som vi er for. Nylig ble det innført gratis skolefrokost ved de videregående skolene i vårt felles hjemfylke. Det skjedde etter et budsjett samarbeid mellom SV, Arbeiderpartiet og sentrumspartiene. Høyre var imot det og kalte det en tullete pengebruk. Men sist jeg sjekket, hadde man på Statsministerens kontor fortsatt en fruktordning, som gjorde at statsministeren og resten av den politiske ledelsen kunne spise gratis frukt. Er det fortsatt slik, eller er det også tullete pengebruk som statsministeren har gjort slutt på?

Statsminister Erna Solberg [10:41:36]: For det første har jeg lyst å understreke at vi mener at det er helt fint at man har mat på skolen, at man ordner seg med det, men det er bare ikke en prioritering for staten. Det er noe som går på utsiden av det å ha penger til det vi satser på:

- flere og mer kompetente lærere
- et stort etter- og videreutdanningsprosjekt, som har bidratt til at vi nå har omtrent 10 000 oppdaterte mattelærere i norske skoler. Det har skjedd gjennom det tilbudet vi har gitt.

Vi synes det er lettere at foreldre putter et eple i ryggsekken, enn at de setter inn en mattelærer for å ha ekstratimer på ettermiddagen for at barna deres skal få

kompetanse i det faget. Vi mener at staten må prioritere det tilbudet.

Vi har sagt at vi er veldig sterkt for at kommunene finner gode løsninger på hvordan de serverer, og hva de gjør. De kan finne ordninger som passer, men vi vil ikke ha en A4-ordning som er finansiert over statsbudsjettet. Da vil vi heller sørge for kunnskap og kompetanse.

Det er fortsatt frukt og grønt på Statsministerens kontor. Hvis det er viktig for representanten, kan vi sikkert kutte ut det. Vi har stort sett (presidenten klubber) ikke de samme ordningene som mange her på huset har på andre områder.

Presidenten: Presidenten vil minne om at taletiden ikke er veiledende. Den er 1 minutt eller 2 minutter i spørretimen.

Kjell Ingolf Ropstad – til oppfølgings-spørsmål.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:42:56]: Først vil jeg si litt om virkelighetsbeskrivelsen: Det er tross alt slik at arbeidsledigheten går ned, heldigvis, og det skapes flere trygge arbeidsplasser, som er det definitivt viktigste for å gjøre noe med fattigdomsproblemene. Samtidig vet vi at det er et økende antall barn som vokser opp i fattige familier, og det er ekstremt viktig å komme med målrettede tiltak. På det området har vi hatt mye samarbeid med regjeringa for å hjelpe dem som vedvarende lever i fattigdom, som ikke kan komme seg ut i arbeid, og som trenger f.eks. fritidstilbud, ferietilbud, osv.

Statsministeren har tidligere kommet med tydelige løfter som jeg har likt veldig godt, bl.a. at alle barn skal ha rett til et fritidstilbud. Jeg ønsker å utfordre statsministeren på om hun har lyktes med det målet. Hvis hun ikke er i mål, hva tenker hun å gjøre for å sikre at alle barn har rett til fritids- eller ferietilbud?

Statsminister Erna Solberg [10:43:47]: Dette er noen av de områdene som har fått betydelig økte bevilgninger, både av regjeringen og gjennom budsjettforlikene på Stortinget, i oppfølgingen av vår handlingsplan mot barnefattigdom. Den er evaluert og funnet å være målrettet, den fungerer godt, og tilbudene er gode. Det viser også at både kommuner og frivillige organisasjoner bruker disse ordningene til nettopp å målrette tilbud.

Vi har basert oss på at dette er en ordning hvor vi har en avtale mellom kommunene, alle i frivillig sektor, idretten og staten, hvor alle skal bestrebe seg på å gi alle en mulighet til å ha et fritidstilbud. Vår opplevelse er at dette fungerer godt, men det er selvfølgelig ikke sikkert at det fungerer godt alle steder og i alle kommuner, men kommunene har et ansvar for å følge det opp. Disse midlene, som i 2018 er oppe i 270 mill. kr, og som har økt med nesten 200 pst. fra 2014-budsjettet, bidrar til at barn fra økonomisk vanskeligstilte familier kan delta i

både ferie- og fritidsaktiviteter. Noen av de store tilskuddsordningene går til Røde Kors og andre organisasjoner.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Knut Arild Hareide (KrF) [10:45:08]: Kristeleg Folkepartis mål er eit varmare samfunn, eit samfunn der inkludering kjem framfor ekskludering. Eg fryktar eit samfunn der grupper fell utanfor. Ei av dei gruppene som eg er mest bekymra for, er det få som snakkar om: dei som ikkje passar inn, dei som er uønskte, dei som blir sorterte bort. For eksempel kan moderne medisinsk teknologi føre til at det i framtida så å seie ikkje blir fødte menneske med Downs syndrom, og vi veit jo at ni av ti barn som får påvist Downs syndrom, blir sorterte bort før dei blir fødte, òg i vårt eige land. Det er grunn til å stille seg spørsmålet: Om vi begynner med Downs syndrom, kvar skal vi da stoppe?

For snart to veker sidan såg vi korleis landsmøtet i Høgre valde å ta store steg i liberaliserande retning innfor bioteknologien, og bort frå barns rettar. Mange i Høgre uttrykkjer likevel ein prisverdig motstand mot å få eit sorteringssamfunn. Kristeleg Folkeparti er glad for at Høgre åttvarar nettopp mot faren for eit sorteringssamfunn, men eg har òg lyst til å seie: Sorteringa skjer allerede i dag, og det er ikkje nok med gode ord og formuleringar i eit prinsippprogram, det er dei praktiske vedtaka som reelt sett styrer dette.

Statsministeren har eit nært og godt forhold til Høgre og Høgres landsmøte, men ho står her i dag som leiara for ei regjering. Eg vil utfordre henne på kva som er regjeringa sin visjon for dette, for kampen mot sorteringssamfunnet. Er ein villig til å gå til konkrete tiltak, der ein vurderer ei reversering av PGD, altså at ein gjer det tillate å sjukdomsteste befrukta egg for å kunne luke ut spirande liv med visse typar eigenskapar? Vil ein vurdere det ein gjorde på tvillingabort. Vil ein vurdere å endre § 2 c i abortlova, som er grunnlag for sortering?

Statsminister Erna Solberg [10:47:19]: For det første har jeg lyst til å understreke at jeg er enig med representanten Hareide i at det er viktig å ha dype refleksjoner rundt noen av disse spørsmålene. Derfor har også Høyre brukt lang tid på å vurdere dem. Jeg mener at vi kan sortere mange av disse spørsmålene i to bunker. Det ene er ønsket mange har om å få barn, som jeg mener er et positivt ønske, som jeg har stor forståelse for. Så vet vi at nesten hvert syvende svangerskap i dag, tror jeg det er, har fått en eller annen form for hjelp, bl.a. fordi man får barn sent. Det betyr at å tilrettelegge for at man får barn tidligere, bør være en viktig prioritet, rett og slett fordi det betyr at kanskje noen færre trenger ulike typer hjelp.

Det andre som jeg synes er en viktig grense, er nettopp sorteringssamfunnet. Jeg føler ikke at de vedtakene som ble gjort på Høyres landsmøte, sorterer under det, de sorterer under den første delen, nemlig ønsket om at man skal kunne få barn, og at flere har lyst på barn.

Jeg er opptatt av at vi også må se noen lyspunkter. Jeg vet at ni av ti barn der man finner indikasjoner på Downs syndrom, aborteres vekk – mange av dem gjøres etter fostervannsdagnostikk. Da er det viktig å huske at 50 pst. av dem som får tilbud om fostervannsdagnostikk, ikke tar det. Det betyr at det kanskje er slik at veldig mange av dem som da tar det, allerede har en indikasjon, en frykt eller en begrunnelse for det, mens det er mange som gjør et positivt valg. Så det er ikke så svart-hvitt, etter min mening, som disse tallene av og til kan tyde på. Jeg er opptatt av at vi skal se på alle disse punktene.

Når det gjelder § 2 c, er jeg enig med Kristelig Folkeparti i dette. Mitt parti er ikke enig med Kristelig Folkeparti, etter en endring i 2013. Jeg mener at det i realiteten ikke har stor betydning, for jeg mener at abortloven i dag ville gitt mulighet for alle å få tatt abort etter tolvte uke, også i et sånt tilfelle, men jeg mener at det er feil at vi har en sånn liste.

Knut Arild Hareide (KrF) [10:49:28]: Eg takkar for svaret og er glad for at statsministeren vil sjå på dette. Eit av dei punkta eg tok opp, var jo tvillingabortar. Det var òg ei endring som regjeringa Solberg gjorde utan det eg opplevde som ei etisk vurdering, men ei reint juridisk vurdering av eit så etisk viktig spørsmål.

Noko av debatten som prega Høgres landsmøte, var eit reelt ønske om å unngå eit sorteringssamfunn, og det er eg glad for. Men ein hadde òg ei tilnærming som sa: Vi kan ikkje forby noko som det er etterspørsel etter. Det var ein argumentasjon som blei brukt, og det meiner eg er ei veldig farleg tilnærming. For det er ikkje tvil om at viss det er etterspørsel og tilbod som ligg til grunn for dette, vil vegen til eit sorteringssamfunn liggje open. Er statsministeren enig i at ei rein etterspørselstenking ikkje kan vere grunnlag i så viktige etiske spørsmål?

Statsminister Erna Solberg [10:50:32]: Jeg er helt enig i at det ikke kan være en etterspørsel etter eller et ønske om å få vite mer om sitt foster som skal være grunnlaget for det. Det er etiske vurderinger som skal være grunnlaget.

Èn grunn til at vi i vårt lovverk sier at en ikke har lov til å få vite kjønn før etter tolvte uke, er ikke at jentebarn sorteres vekk i Norge, det er en bevissthet om at det skjer i mange land. Det var en viktig sak som et ganske bredt flertall i Stortinget var helt enig om da vi diskuterte disse spørsmålene. Selv om det er stor etterspørsel etter å få

vite kjønnet allerede på et tidlig tidspunkt, skal vi ikke gi adgang til det likevel.

Likestillingshensyn var heller ikke viktig for meg i spørsmålet om eggdonasjon eller ikke. Hos et par eller i en familie der mannens sædkvalitet er for dårlig, er det kanskje ikke et like stort kvinnespørsmål å få det barnet som det er for mannen å få lov til å være donator eller kunne levere. Jeg synes vi skal tenke på familien som en helhet.

Men jeg mener altså at det må være et etisk grunnlag, og det er barns rettigheter som må være grunnlaget i begge disse sakene.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Olaug V. Bollestad.

Olaug V. Bollestad (KrF) [10:51:54]: Kristelig Folkeparti er like tydelig i 2018 som vi var for 15 år siden, på at det er behov for en streng bioteknologilov, med den samme visjonen som har vært der hele veien – en bioteknologilov som skal utnyttes til beste for mennesker i et samfunn der det er plass for alle, der grunnlaget skal være respekt for menneskeverdet og menneskerettighetene, og der en skal ha personlig integritet uten diskriminering på grunnlag av arveanlegg. Det ligger i dagens bioteknologilov. Det er det som er grunnen til at Kristelig Folkeparti fortsatt sier nei til sortering, til eggdonasjon og til surrogati. Det er nettopp fordi vi ønsker å vise den visjonen som står i bioteknologiloven, så tydelig.

Snart er alt teknisk mulig, og vi må sette noen grenser for de valgene vi som politikere tar. Mitt spørsmål til statsministeren er: Er statsministeren enig i at når ting går så fort, er det utrolig viktig å sette etikken foran teknikken og ha et føre-var-prinsipp?

Statsminister Erna Solberg [10:53:05]: Jeg er enig i at vi både må sette etikken foran teknikken og praktisere et føre-var-prinsipp. Det er en av grunnene til at jeg ikke synes det er så vanskelig at Norge sannsynligvis er et av de siste landene i Europa som tillater eggdonasjon. Vi har brukt lang tid i dette landet på å skape et eventuelt flertall for det. Det gjør at vi ser konsekvenser andre steder, ser hvordan virkningene er. Vi får mer kunnskap om det.

På det punktet har altså Høyres landsmøte adskilt seg fra det vi har ment før knyttet til det, kanskje fordi man over lang tid har praktisert føre-var-prinsippet, tenkt igjennom og sett hvordan utviklingen har vært.

Vi har ganske god dokumentasjon på at barnet opplever en veldig sterk tilknytning til den moren som føder det. Det er en egen prosess i dette som gjør at tilknytningen er stor. Jeg syntes det var et vanskelig spørsmål. Jeg synes også det er et spørsmål der det norske samfunnet

har brukt tiden til ikke å hive seg på ny teknologi, men ser konsekvensene for barna før man eventuelt kommer til å endre dette.

Presidenten: Marit Arnstad – til oppfølgingsspørsmål.

Marit Arnstad (Sp) [10:54:26]: Det er et viktig spørsmål Kristelig Folkeparti tar opp her. Det som er teknologisk mulig, er etter hvert nesten uten grenser, og noen vil jo mene at det vi står overfor i bioteknologien framover, vil være et slags farvel til biologien. Så kan en si at enkeltvedtak i seg sjøl og det at vi er siste land i Europa som tillater eggdonasjon, bidrar til å alminneliggjøre ting, men det blir jo ikke etisk og verdimelessig uviktig av den grunn. Det er slik både med surrogati og eggdonasjon at for første gang i historien vil genetisk mor og biologisk mor være atskilt. Det er et veldig vanskelig og viktig prinsipp å skille genetisk og biologisk mor. Det gir noen framtidsperspektiv som er ganske skremmende. Jeg vil be statsministeren reflektere over noen av de framtidisdilemma som hun ser ved en slik utvikling, dersom det ikke settes grenser for en slik utvikling.

Statsminister Erna Solberg [10:55:30]: Jeg er helt enig i at det er mange muligheter nå for at teknologien gjør at vår genetiske tilhørighet, vårt opphav og lange slektslinjer får store brudd. For en konservativ er det også en viktig del. Vi kommer fra et sted, ikke bare miljømessig, men vi har en linje, og det vil for mange være en viktig del av hvem man er. Samtidig vet vi at av adopterte barn er det noen som er opptatt av det, og noen som absolutt ikke er opptatt av det i det hele tatt, som fungerer godt og synes det er bra uansett.

For samfunnet er dette utfordringer som vi rett og slett er nødt til å ha noen prinsipielle holdninger til, og vi er nødt til å se på det saksmessig. Når jeg f.eks. sier at vi er kommet lenger knyttet til eggdonasjon, er det fordi vi nå har mye mer erfaring med og kunnskap om hva som har skjedd med de barna som er født ved hjelp av eggdonasjon i mange andre land, og vi kan se hvilken tilknytning de har til sin biologiske mor som har født dem.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål – fra Per Espen Stoknes.

Per Espen Stoknes (MDG) [10:56:54]: Regjeringen snakker mye om klima og miljø, både hjemme og ute, og nylig var statsministeren på tur langt inne i jungelen for både å danse og snakke om viktigheten av å ta vare på jordens klima, samt om Norges innsats. Det synes vi er veldig bra.

Men også her hjemme har vi og regjeringen store mål om framskritt i klimapolitikken. Det har også MDG-byrådet i Oslo, der man fra 2015 til 2016 klarte å kutte

klimagassutslippene med hele 8 pst. Til sammenligning klarte regjeringen, under statsministerens ledelse, kun å kutte 1 pst. i hele Norge i det samme tidsrommet.

Oslo høster nå anerkjennelse i FN. Buenos Aires og Shanghai vil lære av Oslos klimapolitikk. Oslo har satt seg høye mål og samtidig vist at målrettet arbeid og å sette inn tiltak som faktisk fungerer, gir resultater – der som det er vilje til stede. Derfor nådde Oslo klimamålet for 2017 allerede i 2016. Regjeringen ligger derimot langt på etterskudd, og Norge vil – med det tempoet som nå holdes – bli et lavutslippssamfunn om ca. 2018 år, etter regjeringens eget skjema.

Det er fint at statsministeren drar ut i jungelen for å lære og lære bort. Men kunne hun også tenke seg å utforske rundt her, utforske politikken i byen hvor hun selv bor, for å lære hvordan det faktisk går an å gjøre de utslippskuttene som man lover – og som statsministeren er så tydelig på at hun er ivrig etter å nå og få til på et nasjonalt nivå?

Statsminister Erna Solberg [10:58:34]: Jeg har lyst til å begynne med å understreke at jeg bare midlertidig bor i Oslo, på grunn av jobben – jeg bor i Bergen. Noe annet vil jeg ikke ha hengende ved meg. Men det er en fin by å være midlertidig bosatt i, og jeg synes det er bra at man har gode utslippsreduksjoner i Oslo.

Jeg vil vel kanskje si at litt av utslippsreduksjonene nok kommer i samarbeid med regjeringen og regjeringens politikk. For eksempel er det ikke slik at det er Oslo som har laget elbilpolitikken for Norge – det er det faktisk et bredt flertall på Stortinget som har stått for over mange år, noe som bidrar til betydelige reduksjoner. Når hver annen bil som selges i Oslo, er en elbil og derfor bidrar til mindre CO₂-utslipp i byen, er nok ikke det noe som bare kan godkjennes satt på MDGs liste fra Oslo-byrådet. Jeg vil kanskje si at det som tar kostnadene ved det, faktisk er statsbudsjettet.

På samme måte er det når Oslo under denne regjeringen får mer støtte til å drive med kollektivtrafikk enn de fikk tidligere. Det betyr at løsningene på kollektivområdet i Oslo også har vært avhengig av at de har hatt en regjering som har bidratt med mer støtte til kollektivtrafikken i Oslo, enn det som var tilfelle tidligere. Så vi får kanskje dele på noen av resultatene.

Så er det slik at i et tettbygd område, slik som Oslo, er det lettere å finne noen klimaløsninger. At Oslo er en by uten industri, gir også noen færre utslipp. Men et land som Norge kan ikke være et land uten industri og industriarbeidsplasser. Det skal bo folk i hele landet, og da er det noen andre kostnader knyttet til CO₂-utslipp som også eksisterer. Da vil det ikke nødvendigvis være Oslo-løsningene som er de mest effektive løsningene, men kanskje de nasjonale bidragene, nemlig det faktum at vi

fortsatt stimulerer til lavutslippsbiler og muligheten til å kunne gjøre noe med det.

Jeg har likevel stor forståelse for at også Oslo gjør sitt i bidraget med både å redusere privatbilisme og å sørge for bedre kollektivnett, men de har en god samarbeidspartner i regjeringen for øyeblikket.

Per Espen Stoknes (MDG) [11:00:40]: I Oslo har det vært reduksjon i de aller fleste sektorer av økonomien, og ikke bare i elbiler, som vi vet at Høyre også er glad i. I den klimameldingen som regjeringen nå har sendt til behandling, gjentar historien seg, i den forstand at det settes ambisiøse mål som så skal oppfylles andre steder og ved hjelp av andre land, og resultatet vil antakelig nok en gang bli høye nasjonale utslipp. Vil statsministeren jobbe for et sektorvis klimabudsjett som det Oslo har, med konkrete virkemidler som skal sikre at vi faktisk når de målene vi har satt oss i alle sektorer?

Statsminister Erna Solberg [11:01:20]: Den grunnleggende gjennomføringen av klimapolitikken i Norge er todelt. Det ene er gjennom egne reduksjoner, særlig i ikke-kvotepiktig sektor, som i Norge i hovedsak er samferdsels- og landbrukssektorene. Det andre er å gjøre det på europeisk plan i forbindelse med kvotepiktig sektor. Det mener vi er riktig av hensyn til sysselsetting, av hensyn til våre komparative fortrinn fremover, av hensyn til å sørge for å få CO₂-kuttene der det er mest effektivt for verdenssamfunnet. Der vi har mest effektiv produksjon, selv om det er CO₂-utslipp, bør jo det skje fordi man har større CO₂-utslipp og mindre effektiv produksjon andre steder. Det er det ETS-systemet gir oss. Det mener jeg er et helt grunnleggende svar. Det er slik at på noen områder vil utslippene av CO₂ i Norge kunne gå opp, samtidig som det er et bidrag til at verdens utslipp går ned. Det er en logikk som er viktig å huske på når det er et globalt problem vi må håndtere.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Per Espen Stoknes.

Per Espen Stoknes (MDG) [11:02:26]: I denne klimameldingen gjengis det en lang rekke med norske klimamål som regjeringen fremmer. Det er hele seks målformuleringer, som har ulike tidshorisonter, ulikt omfang og ulikt ambisjonsnivå. Jeg skal ikke lese dem opp, for da går hele minuttet bare til målformuleringene, og heller ikke spørre statsministeren om hun kan gjengi dem, for de er så komplekse og tåkete formulert at svært få kjenner til eller forstår dem.

I ledelse og strategiforskning understrekes det at for å få til endring må man ha veldig klare og enkle mål som folk får med seg. Miljøpartiet De Grønne ble derfor skuffet over denne klimameldingen, med så vage mål, og

frykter en ny runde med tåkeprat om hvordan det skal oppnås i samarbeid med andre land. Vi fremmer derfor et kort og konstruktivt forslag: maks 21 mill. tonn CO₂ i 2030. Det er 60 pst. kutt i forhold til 1990. Vil regjeringen og Høyre, som sier de støtter en grønn omstilling, være med og støtte et slikt forpliktende, tydelig, enkelt mål for Norges eget klimabudsjett?

Statsminister Erna Solberg [11:03:28]: Regjeringen har fremmet sin klimamelding til Stortinget. Der har vi sagt at vi skal gjennomføre det vi sa på møtet i Paris og som var grunnlaget for Parisavtalen. Det betyr at vi gjennom vår deltakelse i EU ETS skal bidra til det kuttet på 43 pst. i kvotepliktig sektor som EU har satt seg som mål, og vi skal da i samarbeid med EU gjennomføre 40 pst. kutt i kvotepliktig sektor i Norge, med en avtale på gjennomføringsbiten. Det mener jeg er et ambisiøst og krevende mål, men som jeg håper og tror vi skal klare å gjennomføre. Det er målet fra 2020 til 2030. Så har vi et mål om å bli klimanøytralt i 2050. Det krever en betydelig større investering i ny teknologi og andre endringer. Men jeg mener fortsatt at det målet vi har, ikke er spesielt komplisert. Det er viktig å ha med, og det er viktig å huske at dette dreier seg også om at vi skal sørge for sysselsetting, industriutvikling, klimavennlige løsninger og mindre globale utslipp.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Bjørnar Moxnes (R) [11:04:55]: I mai 2016 varslet regjeringen at Norge skulle trene syriske opprørere til kamp mot Den islamske staten, IS. Nå er det avslørt at militser trent av Norge i stedet driver krig for regimeskifte i Syria. Assad er hovedmålet, ifølge leder for den norsktrente militsen, den revolusjonære kommandohæren.

Solberg ga et klart løfte til Stortinget og det norske folk: Norske soldater skulle sendes til Jordan for å gi trening, rådgivning og operativ støtte til syriske opprørere i kampen mot IS. Solberg sa ingenting om at vi skulle trene militser for regimeskifte i Syria, men nå bekrefter altså to ledere for en norsktrent milit at dette er tilfellet. De sier rett ut at deres hovedprioritet ikke er å kjempe mot IS, men å føre krig mot Syrias regjeringshær.

Ved å trene militser som kriger for regimeskifte, har regjeringen bidratt til å forlenge krigen og de sivile lidelsene i Syria, hjelpe Saudi-Arabia og islamistiske grupper med å forlenge deres nederlagsdømte krig for regimeskifte og undergrave folkeretten og dermed Norges vitale sikkerhetsinteresser. Dette betyr også at Solberg-regjeringen har feilinformert Stortinget om treningsoppdraget i Jordan, med mindre regjeringen har undersøkt om treningsoppdraget er i tråd med mandatet.

Jeg vil derfor ha svar på følgende: Har regjeringen vært klar over at militser trent av norske soldater driver krig for regimeskifte, eller er dette helt ny informasjon? Og hva har regjeringen gjort for å undersøke og forsikre seg om at treningsoppdraget utføres i tråd med mandatet som har blitt oppgitt overfor Stortinget og det norske folk?

Statsminister Erna Solberg [11:06:53]: Treningsoppdraget som norske soldater var på i Jordan, er oppfylt i tråd med den informasjonen Stortinget har fått, i tråd med det som er opplyst utad, og i tråd med det som er sagt fra denne talerstolen tidligere i Stortinget. Det er altså slik at vi flyttet den operative innsatsen fra Jordan/Syria til Irak og avsluttet treningen av denne typen grupper 20. oktober i fjor. Vi har altså ikke hatt aktivitet de siste månedene, og vi har altså avsluttet dette oppdraget totalt i mars.

Men jeg har også lyst til å minne om hva jeg sa fra Stortingets talerstol 15. november 2016:

«De lokale gruppene som støttes, gjennomgår en klareringsprosess. Det er et krevende arbeid som må ivaretas kontinuerlig, noe som er en av grunnene til at vi sender noen av våre mest erfarne soldater til å løse oppdraget. Jeg vil likevel gjenta at vi aldri kan ha noen absolutt garanti for hvor lojaliteten til lokale aktører ligger i fremtiden.»

De opplysninger som i dag er fremkommet, er hva disse styrkene har gjort etter at Norge har avsluttet sitt oppdrag og ikke lenger har deltatt med trening på dette, fordi vi territorielt har slått tilbake IS – selv om vi vet at vi må jobbe med bekjempingen over lang, lang tid fremover. Jeg mener derfor at grunnlaget som står i dagens aviser om hva regjeringen skulle ha misligholdt og sagt, er feil. Vi har informert om at vi aldri har en garanti på hva disse gjør senere, og vi har altså avsluttet dette oppdraget, som Stortinget ble informert om 20. oktober i fjor, ved å flytte det operative ansvaret og operative arbeidet inn i Irak på generell trening, og ikke det monitoreringsoppdraget, som også ville kunne gå over grensen mot Syria.

Bjørnar Moxnes (R) [11:08:52]: Kilden er Muhannad al-Talla, øverstkommanderende i militsen, den revolusjonære kommandohæren, som er trent av norske soldater. Han uttaler følgende: «Jeg har helt fra starten vært helt klar på at jeg kjemper mot IS og Assad-styrker». Det står også i samme sak at vedkommende, altså al-Talla, overfor sine vestlige allierte aldri har lagt skjul på at hans soldater ville krige også mot IS. I september 2016 sa en talsperson fra samme milit at de ville krige mot Assad så snart IS var nedkjempet – altså i september 2016. Spørsmålet mitt er: Når fikk regjeringen vite at norsktrente militser også kriger mot Assad for regi-

meskifte i Syria, stikk i strid med mandatet som ble oppgitt overfor Stortinget og det norske folk?

Statsminister Erna Solberg [11:09:51]: Vi har understreket – og jeg kan understreke igjen det jeg sa i mitt forrige svar – at vi har vært tydelige og klar på at mandatet vårt for opplæring har vært kampen mot IS. Det er det opplæringen og monitoreringen har dreid seg om. Vi avsluttet arbeidet operativt fra Jordan inn mot Syria 20. oktober i fjor, flyttet aktiviteten over til Irak og har ikke trent disse gruppene på det tidspunktet og har avsluttet hele det treningsopplegget. Derfor vil jeg si at det er helt i tråd med det Stortinget er blitt informert om. Vi har hele tiden holdt åpent for at vi aldri kan være sikre på hvor lojaliteten – og kampen – vil være for disse gruppene etter at IS er slått tilbake. Men vi har altså hatt et oppdrag hvor norske soldater har bidratt til å bekjempe IS gjennom denne treningen.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Bjørnar Moxnes.

Bjørnar Moxnes (R) [11:10:42]: Ja, da kan jo ikke Solberg ha lest avisene – allerede i 2016 sa altså den samme militsen vi har trent, at de naturligvis også skal slåss mot regimet og ikke bare mot IS – og det er interessant i så fall.

Eriksen Søreide har uttalt tidligere at folkeretten er Norges førstelinjeforsvar. Det er Rødt helt enig i fordi folkeretten beskytter små stater mot overgrep fra militært sterkere stater. Men regjeringen tar jo stilling mot folkeretten når USA ber oss om det. Eriksen Søreide var selv stolt over regimeskiftebombingen som ødela Libya. Regjeringen sender soldater inn i Syria – det er nå avslørt – uten FN-mandat og uttrykker forståelse for et rakettangrep mot Syria som åpenbart undergraver folkeretten. Jeg vil ha et svar fra statsministeren på om hun støtter at USA og NATO bryter ned folkeretten i dag, og hvordan det forventes at folkeretten skal beskytte Norge mot andre stormakter i framtiden når vi er med på å undergrave den i dag.

Statsminister Erna Solberg [11:11:48]: Libya-aksjonen var etter et mandat fra Sikkerhetsrådet. Det er ikke grunnlag for å stille spørsmål ved det. Den forrige regjeringen valgte å bidra med luftstyrker til Libya etter et mandat fra Sikkerhetsrådet. Det var i og for seg en interessant opplevelse, for vi hadde diskusjoner i en spørretime her med tidligere utenriksminister Jonas Gahr Støre på onsdagen, hvor det da var veldig usikkert hva regjeringen ville gjøre. På fredagen var flyene i luften, for da hadde Sikkerhetsrådet fattet et annet vedtak. Det går altså ikke an å si – som representanten sier – at det ikke hadde et folkerettslig grunnlag. Det hadde et folke-

rettslig grunnlag gjennom et mandat fra Sikkerhetsrådet.

Når det gjelder spørsmålet om folkeretten, har vi redegjort om grunnlaget for det, for den treningen vi har gjort av styrker for å bekjempe IS i Syria. Det mener vi står seg godt.

Når det gjelder det siste tilfellet, har vi ikke gjort en selvstendig vurdering av folkeretten med hensyn til det bombeangrepet. Men er det slik – og jeg synes franskmennene har gitt det et godt begrep – at FN-pakten er laget for å beskytte kriminelle som bryter et nesten hundre år gammelt forbud mot kjemiske våpen?

Presidenten: Audun Lysbakken – til oppfølgingsspørsmål.

Audun Lysbakken (SV) [11:13:17]: Rakettangrepet mot Syria før helgen ble møtt med forståelse fra den norske regjeringen samtidig som NATO gjorde det klart at alle allierte støttet angrepet. SV har gått imot det fordi vi frykter det kan gjøre vondt verre i Syria, og at den typen angrep ikke hjelper de lidende sivile. Det er dessuten sånn at selv om en skulle mene intensjonene var gode, må vi være ekstra forsiktig i en situasjon der det er en uforutsigbar president som leder USA. Som redaktøren i The Atlantic sa: Selv om du blir tilbudt å sitte på til kirken, setter du deg ikke i bilen hvis sjåføren er full.

Men den siste grunnen er dette med folkeretten. Jeg vil gjerne ha avklart om det er sånn at Norge forstår eller støtter det militære angrepet. Og hvis Norge støtter det, er det vanskelig å forstå at man ikke har gjort en selvstendig vurdering av det folkerettslige grunnlaget.

Statsminister Erna Solberg [11:14:22]: Det er viktig å huske at vi har hatt et forbud i verden mot bruk av kjemiske våpen siden etter første verdenskrig – en verdenskrig som viste til fulle hvor forferdelig kjemiske våpen er. Det står altså i en særstilling.

Det er ikke noe nytt at amerikanske presidenter har satt dette som en rød linje. Det gjorde også Obama i 2012 da han sa:

«We have been very clear to the Assad regime – but also to other players on the ground – that a red line for us is we start seeing a whole bunch of chemical weapons moving around or being utilized.»

Det var da han traff en rød grense. Det har vært amerikanernes røde grense hele tiden for motangrep knyttet til dette. Det er altså ikke én president som står bak dette, dette har vært et bredt amerikansk tiltak.

Vi har ikke vært forhåndskonsultert. Vi er altså ikke en deltaker i dette. Derfor er det unaturlig for oss å bruke ordet «støtte» på nasjonalt nivå. Men det er slik at når det gjelder konsensusen i NATO, har vi gitt støtte basert på redegjørelsene, og også som står i erklæringen,

basert på de redegjørelsene som er gitt fra dem som har gjennomført dette.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Terje Aasland (A) [11:15:47]: Jeg vil begynne med å sitere fra Dagsavisen den 26. mars, hvor det sto følgende:

«Når samtalen penser inn på den norske samfunnsmodellen, blir hun engasjert. Forteller at hun har besøkt nesten alle verdens hjørner, hvordan hun stolt har delt historier om det norske sosialdemokratiet og velferdsstaten. Nå er lovordene byttet ut med begreper som «rå kapitalisme» og «maksimal profit».»

Dette er ord hentet fra et intervju med Heidi Haldorsen. Heidi er en av 700 norske sjøfolk som kan miste jobben sin på Color Lines Kiel-ferger. Bakgrunnen er at regjeringen vil gjøre endringer slik at Color Line kan flagge om disse to fergene, med det resultat at norske sjøfolk kan bli erstattet med utenlandske arbeidstakere.

Vi har gjentatte ganger tatt dette opp med næringsministeren, men situasjonen virker fastlåst. Det betyr at regjeringen gir Color Line en fullmakt til å gjøre hverdagen til Heidi og hennes kolleger utrygg, utrygg fordi sannsynligheten for at Heidi eller hennes kolleger skal bli erstattet med utenlandske arbeidstakere som er villig til å jobbe for en lavere lønn, er høyst reell og sannsynlig. Det er Color Line som må gjøre den fysiske handlingen, men det er regjeringen og statsministeren som må bære ansvaret for den utryggheten Heidi og mange andre sjøfolk nå opplever. Hvorfor gjør regjeringen dette? Nettolønnsordningen er styrket, kronkursen svekket og konkurranseulempen mot f.eks. Danmark dramatisk redusert. Color Line går ikke dårlig; det går særdeles godt. Regnskapene viser om lag 1 mrd. kr i overskudd før skatt samlet de siste to årene. Hundrevis av millioner er tatt ut i utbytte.

For meg er dette uforståelig. Det er ikke det Norge Arbeiderpartiet vil ha, men det ser ut til å være det Norge statsministeren ønsker seg – et Norge der forskjellene øker, og der vanlige arbeidsfolk er de som må ta belastningen. Denne gang er det sjøfolkene, neste gang: vi vet ikke hvem.

Spørsmålet blir: Hvorfor vil statsministeren sette 700 norske sjøfolk på land og legge til rette for at disse erstattes med utenlandske arbeidstakere?

Statsminister Erna Solberg [11:17:47]: La meg først begynne med å understreke at det ikke er myndighetene som bestemmer hvor rederiene flagger sine skip; det er det rederiene som gjør. Og regjeringens politikk er klar: Vi vil ha flest mulig norske sjøfolk på norske skip. Derfor bruker vi 2 mrd. kr for å sikre sysselsetting av sjøfolk. Støtten gjelder kun for dem som skatter til

Norge, men det har alltid vært slik at EØS-borgere som oppfyller vilkårene for tilskuddet, kan omfattes av ordningen.

Vi har en politikk for å styrke den maritime sektoren og rammevilkårene for skipsfarten, og vi mener betingelsene i NOR er gode. Det å utvide farledsområdet, altså utvide fartsområdet for utenriksferger i NIS, ble gjort for å sikre at norske skip skal være konkurransedyktige og ha konkurransedyktige betingelser. Det er også gjort for å hindre at Color Line flagger skipene sine til et utenlandsk register. For oss står det altså ikke mellom 0 og 700 arbeidsplasser, men det er et spørsmål om 700 eller 2 500 arbeidsplasser. Det er det perspektivet vi har hatt på denne saken, og det er også det perspektivet som kan være der. Vi mener at hvis vi ikke gjennomfører denne endringen, vil fremtiden for Color Line, med hovedkontor i Norge, være svakere. Det vil bety at 2 500 arbeidsplasser i Norge er usikre.

Så er det da opp til Arbeiderpartiet å stille seg spørsmålet: Er 2 500 arbeidsplasser viktig å spille med, på grunn av at man tror at man ikke vil flytte på det?

Beslutningen er også i tråd med det som flertallet i farledsutvalget anbefalte, og som ble varslet i regjeringens maritime strategi i 2015, en maritim strategi som har bidratt til betydelig mer innflagging av skip, noe som bidrar til en positiv utvikling for næringen.

Jeg er kjent med at man ønsker å ha andre regler knyttet til dette, men man må også være klar over at da kan vi risikere at hele aktiviteten flyttes.

Terje Aasland (A) [11:19:57]: Aller først er det faktisk feil det statsministeren sier om at rederiene bestemmer. Nei, det er regjeringen som legger opp til hva rederiene kan bestemme. Det er statsministeren og regjeringen som må bære ansvaret for de rammebetingelser som ligger der, og nå vil regjeringen åpne opp for at rederiene kan omflagge fra NOR til NIS med den følge at norske sjøfolk kan bli satt i land og erstattet med utenlandske arbeidstakere. Forstå det den som kan i en tid hvor vi faktisk trenger flere i arbeid og ikke færre.

Statsministeren trekker fram et poeng om at det nå er flagget inn flere skip under det norske flagget, men systemsettingen blant sjøfolk går ned. Det er ganske utfordrende og krevende. Situasjonen fra 2014, hvor fartsområdeutvalget ga sin anbefaling til regjeringen, er vesentlig endret. Konkurranseulempene er nesten tilsvarende borte. Derfor blir mitt oppfølgingsspørsmål: Har regjeringen i det hele tatt vurdert de endrede forutsetningene fra 2014, eller gått i dialog med Color Line om det er behov, eller er den bare fast bestemt på at 700 norske sjøfolk skal settes på land?

Statsminister Erna Solberg [11:21:07]: Vi er fast bestemt på at vi synes det er flott med 2 500 arbeidsplasser

ser i Norge innenfor Color Lines virksomhet og de store ringvirkningene det har. Vi har altså gjort en vurdering – at det kortsiktig er bedre rammebetingelser, betyr ikke at det er det på lang sikt. Vi vet at det fra før er et område der det har vært trusler om utflytting nettopp hvis vi ikke gjør disse endringene. Vi mener at med det partsammensatte fartsområdeutvalget som vi hadde fra 2014, hvor vi ville gjøre forbedringer på en rekke ordninger, var dette en av de tingene vi skulle gjøre for å sørge for at vi også var konkurransedyktig.

Det er klart at man kan ta andre valg og si at vi ikke gjør det, men da med fare for at vi mister 2 500 arbeidsplasser. Det er den vurderingen regjeringen har foretatt, og det er bakgrunnen for det standpunktet vi har tatt.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Cecilie Myrseth.

Cecilie Myrseth (A) [11:22:25]: Jeg vil tilbake til Dagsavisen, for de ansatte på Color Line sier mye klokt. Marika var en av damene som sto fram, og hun uttrykte bekymring for dem som har kort tid igjen til pensjonsalderen og ikke kjenner til noe annet enn livet på havet. Og Per Magne er forståelig nok engstelig for at han nå kan miste det han kaller sitt livsverk. Han har huslån, han har en nyfødt baby, kona hans jobber også i Color Line, og ingen av dem har formell utdannelse. Å leve i en sånn usikkerhet er å leve i en ganske stor livskrise.

Det koker altså ned til at det er folks liv og trygghet vi snakker om. For Arbeiderpartiet er trygghet for arbeid det aller viktigste. Det jeg lurer på, er hva som er det viktigste for statsministeren. Hva er budskapet til de ansatte som jobber i Color Line?

Statsminister Erna Solberg [11:23:22]: Til de 2 500 som jobber i Color Line, er vårt budskap at vi gjør endringer for å sikre jobbene deres. Der vil det finnes folk som har huslån, og mennesker med små barn, som har bosatt og etablert seg i et område fordi de har hatt en jobb der. De 2 500 er enkeltmennesker som lever med disse utfordringene. Blant dem er det helt sikkert personer som nærmer seg pensjonsgrensen, og som har vært redd for det hvis bedriften ikke skulle være der.

Dette er en vurdering – hva skjer hvis vi ikke gjør disse endringene? Alle enkeltmennesker er viktige. De 2 500 som er summen av Color Lines ansatte i Norge, bør jo også telle med, men vårt spørsmål er: Sjonglerer vi nå med et betydelig større antall ansatte, med alle de enkeltpersonskjebnene som kan være parallelle til dem som har fått ordet i Dagsavisen?

Presidenten: Geir Pollestad – til oppfølgingsspørsmål.

Geir Pollestad (Sp) [11:24:28]: Regjeringas maritime politikk tener flaggprodusentene i større grad enn han tener norske sjøfolk. Statsministeren har òg i dette spørsmålet skyvt fartsområdeutvalet framfor seg. Det gjer ein òg i statsbudsjettet og legg til grunn ei innsparring for staten med heilårsverknad på 100 mill. kr gjennom å erstatta 685 norske arbeidstakarar med arbeidstakarar utanfor EØS-området.

Så har altså Color Line vore veldig tydelege på at dei skal erstatta dei norske arbeidsplassane med tilsette frå EØS-området, noko som vil gjera at staten vil få utbetalingar under refusjonsordninga i NIS. Her kan eg ikkje sjå anna enn at Stortinget har fått informasjon som ikkje stemmer med verkelegheita.

Mitt spørsmål til statsministeren er: Vil statsministeren sørgja for at ein – når næringsministeren tek ei avgjerd – byggjer på dei riktige føresetnadene, og at Stortinget får korrekt informasjon i saka?

Statsminister Erna Solberg [11:25:33]: Utgangspunktet er at man går ut av denne ordningen hvis det er utlendinger som er ansatt. Men vi vet jo ikke hvem som blir ansatt. Det kan vi ikke gjøre noe med før vi vet hva som faktisk er utgangspunktet.

Men dette har jo ikke dreid seg om penger. Dette har dreid seg om arbeidsplasser i Norge. Det er jo ikke sikkert regjeringen ikke har forbedret ordningen knyttet til sjøfolk. Vi er nå oppe i over 2 mrd. kr i bruk på denne ordningen i statsbudsjettet. Vi har gjort flere forbedringer nettopp for å sikre arbeidsplassene til sjøs. Det er altså ikke sikkert det bare er rederne eller flaggene som er viktige, men det er faktisk også arbeidsplassene. Derfor har vi lovfestet denne ordningen. Derfor har vi gjort forbedringer i den.

Men så har vi et kinkig spørsmål knyttet til dette, og det er: Når vi har så ulike rammebetingelser som vi i dag har mellom Danmark og Norge, ville vi da tapt betydelig flere arbeidsplasser på land med de varslene Color Line tidligere har gitt om at de ønsker å flytte aktiviteten ut hvis de ikke hadde fått disse endringene? Da har vi altså tenkt annerledes.

Presidenten: Nils Kristen Sandtrøen – til dagens siste oppfølgingsspørsmål.

Nils Kristen Sandtrøen (A) [11:26:50]: 700 norske sjøfolk og deres familier kjenner nå på stor usikkerhet. Kim Mathisen er en av de ansatte som sier at livet hans vil kunne bli totalt omveltet dersom Høyre får viljen sin med å sette ham på land. Han er alenefar til to, og det er jobben på sjøen som er familiens sikkerhet.

Vi har hørt at statsministerens argumentasjon er at regjeringen lar Color Line diktere og bestemme politikken, men folk i landet og Stortinget trenger et ærlig svar.

Hvis Erna Solberg tør å se alle de 700 sjøfolkene som står i fare for å bli fratatt jobben, i øynene, hva er det hun har tenkt å si til de ansatte og ikke minst deres unger, som nå går en usikker framtid i møte?

Statsminister Erna Solberg [11:27:53]: Det er slik at vi her egentlig snakker om 2 500 jobber som vi er redd for kan forsvinne ut av Norge. Det betyr langt flere barn, langt flere enkeltindivider, langt flere mennesker som Arbeiderpartiet eller andre partier må se i øynene og si: Vi synes ikke din jobb var så viktig, derfor gjorde vi ikke endringer i dette regelverket. Det er de valgene vi står i. Det er valget som kan være ett av de store dilemmaene.

Jeg håper at den argumentasjonen og følelsesmessige reaksjonen også tas med når Arbeiderpartiet f.eks. går imot at private barnehager skal ha gode rammebetingelser, og om man da f.eks. også ser at det er ansatte og folk som kan miste jobben.

Alle endringer som skjer i vårt samfunn, kan man lage følelsesmessige reaksjoner rundt. Her dreier det seg om at vi har en opplevelse av at vi kan miste 2 500 arbeidsplasser – med langt flere barn og enkeltindivider, som jeg tenker at representanten også må se i øynene hvis det skulle skje – hvis Arbeiderpartiets politikk hadde gått igjennom.

Presidenten: Den muntlige spørretimen er nå omme.

Sak nr. 2 [11:28:59]

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir svært mange endringer i den oppsatte spørsmålslisten i dag, og presidenten viser i den sammenheng til den elektroniske spørsmålslisten.

Endringene var som følger:

Spørsmål 1, fra representanten Arve Sigmundstad til finansministeren, vil bli besvart av landbruks- og matministeren på vegne av finansministeren, som er bortreist.

Spørsmål 2, fra representanten Sigbjørn Gjelsvik til finansministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 3, fra representanten Jan Bøhler til kulturministeren, vil bli besvart av klima- og miljøministeren på vegne av kulturministeren, som er bortreist.

Spørsmål 4, fra representanten Åsunn Lyngedal til samferdselsministeren, er overført til finansministeren som rette vedkommende. Spørsmålet vil imidlertid bli besvart av landbruks- og matministeren på vegne av finansministeren, som er bortreist.

Spørsmål 5, fra representanten Emilie Enger Mehl til kommunal- og moderniseringsministeren, er trukket tilbake.

Spørsmål 6, fra representanten Trygve Slagsvold Vedum til kommunal- og moderniseringsministeren, vil bli besvart av helseministeren på vegne av kommunal- og moderniseringsministeren, som er bortreist.

Spørsmål 8, fra representanten Seher Aydar til næringsministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 9, fra representanten Terje Aasland til næringsministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 10, fra representanten Kjersti Toppe til barne- og likestillingsministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 11, fra representanten Siv Mossleth til landbruks- og matministeren, er overført til klima- og miljøministeren som rette vedkommende.

Spørsmål 12, fra representanten Willfred Nordlund til forsvarsministeren, er trukket tilbake.

Spørsmål 13, fra representanten Lars Haltbrekken til olje- og energiministeren, vil bli besvart av samferdselsministeren på vegne av olje- og energiministeren, som er bortreist.

Spørsmål 15, fra representanten Marit Arnstad til forsknings- og høyere utdanningsministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 16, fra representanten Marit Knutsdatter Strand til forsknings- og høyere utdanningsministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 1

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Arve Sigmundstad til finansministeren, vil bli besvart av landbruks- og matministeren på vegne av finansministeren, som er bortreist.

Arve Sigmundstad (A) [11:29:30]: «En kjerneoppgave for nasjonalstaten er å gi innbyggerne trygghet i hverdagen. Organisert kriminalitet som brer om seg over landegrensene, er en utfordring. Selv om vi har et godt og effektivt tollvesen, melder de ansatte om utfordringer og manglende bemanning som går utover beredskapen.

Hva vil statsråden gjøre for å bedre bemanningssituasjonen i tolletaten, og derigjennom sørge for at vi igjen har den nødvendige kontroll med trafikken og varestrømmen over grenseovergangene våre?»

Statsråd Jon Georg Dale [11:30:04]: Vi set pris på Arbeidarpartiets engasjement rundt tolletaten sin grensekontroll. Det er eit engasjement vi deler.

Representanten legg til grunn at vi ikkje har nødvendig kontroll på grensa. Spørsmålet er: Kva er nødvendig kontroll? Noreg er eit langt land, med tallause moglegheiter til å krysse grensa. Det er 40 millionar reisande årleg. I tillegg kjem over 45 millionar postsendingar. Så lenge vi ikkje vil opptre som eit land vi sjeldan likar å samanlikne oss med, og stengje grensene totalt, er det vanskeleg å vurdere kva som er «nødvendig kontroll», men det er mogleg å seie noko om kontrollen har vorte betre no enn han har vore tidlegare.

Tolletaten har aldri gjort så mange beslag som dei gjorde i 2017. Dyktige tollarar, god etterretning, godt analysearbeid og målretta nærvær på grensa bidrog til over 37 000 beslag. Beslaglagd mengde alkohol har ikkje vore større dei siste 50 åra, og etaten har aldri gjort så store beslag av narkotika. Talet på våpenbeslag har auka med 60 pst., og trass i stor auke i flytrafikken har ein oppretthalde den same kontrolldekninga som tidlegare.

Eg meiner vi har betre kontroll på varesendingane over grensene no enn tidlegare. Resultata er betre enn sist Arbeidarpartiet sat i regjering. Eg er godt fornøgd med den store satsinga regjeringa har gjennomført når det gjeld tolletaten. Vi har likevel ingen grunn til å lene oss tilbake og vere tilfredse med alt, for smuglarar finn stadig nye metodar. Etaten må likevel også sjølv finne rom for å prioritere digitalisering, ny teknologi og anna modernisering som er nødvendig. Eg forstår at ein slik situasjon kan opplevast utfordrande for tilsette i etaten.

La det likevel ikkje vere nokon tvil om at regjeringa har styrkt tolletaten. I tolletaten sin årsrapport for 2017 uttaler tolldirektøren at regjeringa si styrking av grensekontrollen antakeleg er den viktigaste årsaka til at tolletaten aldri før har gjort så mange beslag som i 2017. Ytterlegare satsing på tolletaten vil likevel måtte vegast opp mot andre gode formål i statsbudsjettet.

Eg innleidde med at det er positivt at Arbeidarpartiet er engasjert i tolletaten sin grensekontroll. Eg vil likevel minne om at Arbeidarpartiet i sitt alternative budsjett for 2018, trass i forslag om skatte- og avgiftsauke på fleire område, ikkje fann rom for ei einaste krone meir til tolletaten enn det regjeringa sjølv føreslo.

Morten Wold hadde her overtatt presidentplassen.

Arve Sigmundstad (A) [11:32:49]: La meg innledningsvis slå fast at jeg er glad for at regjeringen er enig med oss i at som nasjon må vi ha kontroll med trafikken og varestrømmen over riksgrensen. Det er av avgjørende betydning for samfunnssikkerheten. Så er det et paradoks at både politiet og tollerne nå roper varsku.

Bemanningen på kveld, natt, helg og helligdager er så lav at det går ut over samfunnssikkerheten og det samfunnsoppdraget tolletaten har fått av fellesskapet. La meg nevne et eksempel fra mitt nærrområde, Halden og Svinesund. Det er hovedfartsåren inn til Norge og vår port mot Europa. På Svinesund kan det være 30 tollere på dagvakt, mens det på nattevakt ofte bare er to–tre tollere i kontrollen, og ansatte forteller sågar om hendelser med bare én person på nattevakt i kontrollen. Det er vel ingen av oss som tror at en slik bemanning på Svinesund klarer å ivareta grensekontrollen på en god måte. Eller mener regjeringen at dette er godt nok?

Statsråd Jon Georg Dale [11:33:47]: Talet på tilsette i grensekontrollen er styrkt med om lag 20 pst. under denne regjeringas funksjonstid. Det er den største satsinga på tolletaten og talet på kontrollørar i grensekontrollen i moderne tid. Vi har styrkt tolletaten frå 2016 til 2018 med om lag 400 mill. kr. Men regjeringa overlèt delar av den individuelle oppfølginga av korleis ein bemannar stasjonane, og ikkje minst korleis ein investerer i ny teknologi for å avsløre denne typen verksemd, til Tolldirektoratet. Det er ganske viktig, for handelen og varestraumen over grensene går ikkje nødvendigvis i framtida slik han har gjort. Dei som prøver å få ting som vi ikkje skal ha inn til landet, inn hit likevel, opererer annleis enn dei tidlegare har gjort. Difor må tolletaten få tid og rom for å investere i ny teknologi for å avdekkje dette.

Arve Sigmundstad (A) [11:34:50]: Å få tid til å omsittle seg handler også om å få ressurser til å omstille seg.

«Vi er uforsvarlig tynt bemannet, og det går ut over samfunnssikkerheten»,

sier de tillitsvalgte i tolletaten. Deler av døgnet er tolletatens operative evne i grensekontrollen på et kritisk lavt nivå, sier de tillitsvalgte i politiet. Tollerne mener det har blitt enklere å være smugler. Tollerne forteller om så lav bemanning at mistenkelige objekter får passere fritt over grensen, mens større samarbeidsaksjoner myntet på de store kriminelle aktørene nedprioriteres eller avlyses av budsjettenssyn.

Dette er åpenbart ikke godt nok, det er ikke slik vi skal ha det. Grensekontrollen er regjeringens ansvar, og jeg tillater meg derfor å gjenta spørsmålet mitt, som jeg ennå ikke opplever å ha fått noe godt svar på. Helt konkret: Hvilke tiltak vil regjeringen nå sette i verk for å bedre bemanningssituasjonen i tolletaten og derigjennom sørge for at vi får den nødvendige kontrollen med trafikken og varestrømmen over grensen?

Statsråd Jon Georg Dale [11:35:50]: Eg meiner at den omstillinga som tolletaten er inne i, må det følgje pengar med. Det har det gjort, difor har vi styrkt budsjettet

med om lag 400 mill. kr frå 2016 til 2018. Arbeidarpartiet har ikkje føreslått ei krone meir. Det betyr for alle praktiske formål at vi får leggje til grunn at Arbeidarpartiet er einig med regjeringa i at det føreslåtte løyingsnivået er det som er hensiktsmessig for tolletaten no. Men vi har jo fått ein del ut av desse pengane, over 120 nye tenestemenn i grensekontroll. Det betyr at det er fleire tilsette til å passe på Noregs grenser no enn tidlegare, då Arbeidarpartiet styrte, og det er ei opptrapping som har skjedd over tid. Men no må vi også investere i andre verktøy, f.eks. på IKT. Det er tolldirektøren som gjer dei vurderingane av korleis han organiserer eigen etat. Eg har tillit til at han gjer det godt, ganske enkelt fordi resultatata på beslag viser at dei gjer ein god jobb.

Spørsmål 2

Fra representanten Sigbjørn Gjelsvik til finansministeren:

«Som et ledd i regjeringens sentralisering av Norge skal nesten halvparten av landets skattekontor legges ned innen utgangen av neste år. Etter dette vil det kun være 57 kontorer igjen. Svært mange skattebetalere må nå akseptere til dels svært lang reisevei til nærmeste skattekontor. Samtidig vil 564 medarbeidere måtte bytte arbeidssted.

Kan statsråden garantere skattebetalere og ansatte at alle de 57 gjenværende kontorene vil bestå med stedlig ledelse og ha minst samme bemanning som i dag?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 3

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Jan Bøhler til kulturministeren, vil bli besvart av klima- og miljøministeren på vegne av kulturministeren, som er bortreist.

Jan Bøhler (A) [11:37:18]: Jeg vil gjerne stille følgende spørsmål, som opprinnelig var stilt til kulturministeren:

«Regjeringen har tidligere varslet at spørsmålet om framtidig bruk av Nasjonalgalleriet til kunstutstillinger som en del av Nasjonalmuseet, må avklares i 2018, og i den nye regjeringsplattformen fra Jeløya er det gitt positive signaler om dette. Statsråden har vært personlig engasjert i saken gjennom lang tid og prisverdig stilt opp på aksjoner for at galleriet skal leve videre.

Hva er status i arbeidet med planene om framtidig bruk av Nasjonalgalleriet, og når vil dette bli lagt fram for Stortinget?»

Statsråd Ola Elvestuen [11:37:57]: Det er riktig at Jeløya-plattformen har et eget punkt om bygningen Nasjonalgalleriet. Det er formulert slik, at regjeringen vil bevare

«Nasjonalgalleriet som kunstgalleri tilknyttet Nasjonalmuseet, forutsatt at det ikke påløper store kostnader til rehabilitering.»

I Kulturdepartementets budsjettproposisjon for 2018 er det redegjort for de nyeste utredningene om Tullinløkka. I den såkalte KS1-rapporten blir det anbefalt å gjennomføre en omfattende og kostbar rehabilitering av bygningen Nasjonalgalleriet.

Det ligger imidlertid ikke til rette for å sette i verk ytterligere kostbare prosjekter i hovedstaden de aller nærmeste årene. Det er viktig å ferdigstille de som allerede er under gjennomføring.

Vi må erkjenne at vi ikke kan ta alle løft samtidig. Vi må også innse at kulturlokaler, også utstillingslokaler, kan ha ulike standarder og likevel egne seg for gode publikumsmøter. Nasjonalgalleriet fungerer som utstillingslokale i dag. Man kan se for seg at det kan fungere også en tid framover uten at man gjør store endringer med bygget.

Hvordan bygget skal brukes innenfor den standarden det har i dag, må Nasjonalmuseet bestemme. Det er de som kuraterer og kan faglig vurdere hva disse lokalene passer til innenfor deres virksomhet.

Nasjonalmuseet er positivt til signaler som er gitt i Jeløya-plattformen, og kulturministeren legger til grunn at det etter hvert vil komme planer derfra. Nasjonalgalleriet er et viktig bygg i norsk kulturhistorie og i Oslos historie. Bygget må forvaltes også i lys av dette.

Jeløya-plattformen slår fast at Nasjonalgalleriet skal være et sted der Nasjonalmuseet kan formidle kunst. Den konkrete bruken og forvaltningen av bygningen må vi imidlertid komme tilbake til når åpningen av Nasjonalmuseet på Vestbanen nærmer seg.

Jan Bøhler (A) [11:39:49]: Jeg takker statsråden for svaret.

Det er et forbehold i den formuleringen som statsråden leste opp, hvor det heter «forutsatt at det ikke påløper store kostnader til rehabilitering». Det er den diskusjonen som har pågått i flere år, hvor det har kommet rapporter som har vært veldig omstridte, om hvor mye som egentlig må gjøres med bygget for å kunne bruke det videre.

Jeg oppfatter svaret fra statsråden slik at det er mulig å bruke bygget en del år framover uten de enorme investeringene som det har vært snakk om tidligere. Jeg vil gjerne høre med statsråden hva regjeringen legger i «påløper store kostnader til rehabilitering». Er store kostnader et løpende vedlikehold som er nødvendig for å kunne bruke bygget en god del år framover, eller er store kostnader en total ombygging i milliardklassen? Det er veldig forskjell om man regner store kostnader som 10 mill. kr eller 10 mrd. kr.

Statsråd Ola Elvestuen [11:40:58]: Jeg legger til grunn at Jeløya-plattformen klargjør to ting. Det ene – og det viktigste – er det som har vært en strid gjennom mange år, og som har vært en diskusjon i Oslo, hva dagens Nasjonalgalleri skal brukes til i årene framover. Det vi fastslår i plattformen, er at Nasjonalgalleriet skal brukes for utstilling av kunst og innenfor det som er Nasjonalmuseets rammer. Den delen er avklart. Den andre delen går på at selv om det blir innenfor Nasjonalmuseet, legges det ikke opp til at man starter noen større oppgradering av bygget de nærmeste årene.

Jan Böhler (A) [11:41:40]: Jeg takker for den presiseringen.

Det er en veldig viktig konstatering som regjeringen gjør, at en ønsker å bevare det som kunstgalleri tilknyttet Nasjonalmuseet, for det betyr at planene om utleie til andre formål nå er utelukket fra regjeringens side. Så det synes jeg er et veldig positivt signal.

Det andre statsråden svarer, om at Nasjonalmuseet må bestemme bruken, er også viktig, i hvert fall med tanke på de aksjonene som jeg og tidligere stortingsrepresentant og nå statsråd Skei Grande har vært med på for å gi Nasjonalgalleriet utstillinger som har stor attraksjonsverdi i framtiden også. Det mener jeg er et viktig arbeid. Det har tidligere vært varslet fra regjeringen at det må avklares innen utgangen av 2018. Så jeg mener det er et viktig arbeid for regjeringen å følge med på og ha et øye med, når man har engasjert seg så klart i fortsatt bruk som kunstgalleri.

Statsråd Ola Elvestuen [11:42:46]: Nasjonalgalleriet slik det nå ligger, er en unik bygning. Den har ligget der siden 1882, riktignok med påbygg, og det er et av de virkelige klassiske byggene både for landet og i Oslo. Samtidig gjennomfører vi den største investeringen i kulturbygg som vel er gjort på veldig lenge i Norge, med det nye Nasjonalmuseet som skal stå ferdig i 2020. Det er jo Nasjonalmuseet som til slutt må ta beslutningen om hvordan fordelingen av deres samlinger skal foregå, men jeg er trygg på at også i Nasjonalmuseet forstår de betydningen av det bygget som nå skal settes opp, den nyinvesteringen – den enorme investeringen – samti-

dig som en skal beholde Nasjonalgalleriet som et attraktivt sted for utstilling av kunst.

Spørsmål 4

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Åsunn Lyngedal, til samferdselsministeren, er overført til finansministeren som rette vedkommende. Spørsmålet vil imidlertid bli besvart av landbruks- og matministeren på vegne av finansministeren, som er bortreist.

Åsunn Lyngedal (A) [11:43:55]: «Regjeringen har økt avgiftene på de mindre flyene som trafikkerer kortbanenettet, med 71 prosent. Dette rammer kommersielle ruter i distriktet og har gjort mange av disse ulønnsomme. Regjeringens flypassasjeravgift skiller ikke mellom de lengre og de kortere turene. Budsjettforliket sier: «Stortinget ber regjeringen vurdere en omlegging av dagens flypassasjeravgift, slik at den får en miljøprofil, for eksempel differensiering etter flyreisens lengde.»

Når vil en slik vurdering bli forelagt Stortinget?»

Statsråd Jon Georg Dale [11:44:41]: Flypassasjeravgifta vart vedteken som ein del av budsjettavtalen for 2016 då han vart forhandla i Stortinget, og sett i verk 1. juni 2016. Avgifta er i dag i hovudsak fiskalt grunngeven, men kan også ha ein miljøeffekt ved at ho reduserer etterspørselen etter flyreiser. Transitt- og transferpassasjerar er fritekne for avgift. Fritaket for transitt- og transferpassasjerar har vore klaga inn for ESA som mogleg statsstøtte, men ESA har konkludert med at fritaket ikkje inneber statsstøtte.

I oppmodingsvedtaket det vert vist til, har Stortinget bedt regjeringa om å vurdere ei omlegging av flypassasjeravgifta slik at ho får ein klarare miljøprofil. Departementet er no i gang med å vurdere ulike alternative utformingar av avgifta. Blant anna vert ei differensiering av avgifta etter lengda på flyreisa vurdert. Ei slik differensiering er gjort bl.a. i den tyske flypassasjeravgifta og i passasjeravgifta i Sverige, som vart innført 1. april 2018. I vurderinga som departementet no gjer, må ein òg vurdere forholdet til EØS-avtalen.

I oppmodingsvedtaket frå Stortinget er det ikkje fastsett noko tidspunkt for når vurderinga skal vere ferdig. Det er naturleg at vurderinga vert presentert i samband med dei årlege budsjetta, og tidlegast i samband med 2019-budsjettet.

La meg likevel leggje til at også Arbeidarpartiet har finansiert sine budsjett med flypassasjeravgifta. Det er ikkje til hinder for å sjå på ulike innretningar av henne. Det er viktig å hugse på at talet på FOT-ruter i distrikta er kjøpt inn på akkurat same måte og med akkurat same føringar som under tidlegare regjeringar. Eg ser også at

mange plassar i distrikta viser det seg at dei kommersielle rutene er lønsame og at ein framleis opprettheld eit viktig flytilbod. Det er fleire flyavgangar i Noreg, og det er fleire passasjerar som reiser. Men dei reiser dels på fullare fly, og det er gjennomgåande bra at vi faktisk greier å fylle dei flya vi skal flyge, både av økonomiske og av miljømessige omsyn.

Åsunn Lyngedal (A) [11:47:11]: Tusen takk for svaret.

Bakgrunnen for spørsmålet mitt var de problemene Narvik-regionen fikk da vår tilknytning til fylkeshovedstaden Bodø skulle være kommersielt basert. Vi hadde tre FOT-ruter daglig, men dem mistet vi for et år siden, og da skulle vi klare oss med kommersiell bruk av Evenes. I samme periode som det ble flere passasjerer, ble ruten ulønnsom på grunn av flypassasjeravgiften.

Derfor har vi vært opptatt av dette og skjønt at det gjelder veldig mange ruter i distriktene, og det er omleggingen av flyavgiften og flypassasjeravgiften som betyr noe. Flere avgifter er jo like for alle fly. De minste får da høyest avgift per sete og billett, men det gjelder en del andre avgifter enn flypassasjeravgift.

Det viktigste for miljøet er vel at regjeringen har satt lik avgift uansett lengde på flyturen. Både Sverige, England og Tyskland har differensiert etter lengde, og jeg er glad for at det vurderes i departementet i dag.

Statsråd Jon Georg Dale [11:48:17]: Eg opplevde ikkje noko spørsmål i enden, men eg skal prøve å svare på det likevel. Ei av vurderingane vi no gjer, er om innretninga bør vere tilpassa lengda på reisa, slik ein del andre land rundt oss har gjort, som eg sa i mitt første svar. Men det er også viktig å hugse på at dei rutene vi frå statleg side i realiteten påverkar, er ved kjøp av FOT-ruter. For dei kommersielle flygingane er det slik at det at det har vorte færre flygingar i nokre område, har gjort det mogleg å gje eit betre tilbod andre plassar, også i distrikta, fordi kapasiteten er flytta dit etterspørselen er endå høgare. Det gjer at flytilbodet, som er ein viktig del av kollektivtilbodet i mange distrikt, også må justerast etter etterspørselen.

Men vi skal gjere dei vurderingane Stortinget har bedt om, og vi skal melde tilbake til Stortinget i samband med budsjett, tidlegast i 2019.

Åsunn Lyngedal (A) [11:49:19]: Takk. Ja, det er riktig, i min del av landet er flyrutene en del av kollektivtilbudet, og vi har sett at denne regjeringen har kuttet en del i statens tjenestekjøp, og da er det veldig viktig at vi får et grunnlag for kommersiell drift på disse. Det hadde også vært interessant å høre om regjeringen gjør noen vurderinger av miljøeffekten av den flypassasjeravgif-

ten vi har i dag, og det at den ikke er differensiert etter lengden på flyturen.

Statsråd Jon Georg Dale [11:49:50]: Flypassasjeravgifta er i utgangspunktet fiskalt grunngeven. Det betyr at ho i utgangspunktet frå Stortinget si side ikkje er innretta som ei miljøavgift. Det er den vurderinga vi no er bedt om å gjere, og det inneber naturlegvis ulike vurderingar knytte til miljøgevinsten av henne. Grunngevinga for at Stortinget har innført avgifta, etter eige forslag og ikkje etter forslag frå regjeringa, er i utgangspunktet at ho er fiskal. Men ho kan ha miljømessige sider, f.eks. gjennom at dei flya som likevel flyg, inneheld eit høgere passasjertal per flyging. Det gjev naturlegvis nokre utfordringar i enkelte regionar, og difor er denne regjeringa i full gang med å byggje ut infrastrukturen på mange område. Både i luftfarten, på vegar og i norsk jernbane vert det bygd som aldri før. Vi har laga tidenes mest ambisiøse nasjonale transportplan, og vi skal sørge for at vi har gode tilbod til reisande i Noreg, uansett kva reiseform dei vel, i tida framover.

Spørsmål 5

Fra representanten Emilie Enger Mehl til kommunal- og moderniseringsministeren: «Regjeringen vil ikke sende forslag om nye fylkesnavn på høring, til tross for at jurister mener dette bryter med utredningsinstruksen. Statsråden har uttalt at «innbyggerne som har en oppfatning om saken, kan ta den direkte opp med sine stortingsrepresentanter». Dette fremstår som en ren ansvarsfraskrivelse i en sak med stort engasjement blant folk.

Mener statsråden at det er den enkelte stortingsrepresentants ansvar å oppfylle regjeringens utredningsplikt, eller vil hun likevel sende saken på høring?»

Presidenten: Dette spørsmålet er trukket tilbake.

Spørsmål 6

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Trygve Slagsvold Vedum til kommunal- og moderniseringsministeren, vil bli besvart av helseministeren på vegne av kommunal- og moderniseringsministeren, som er bortreist.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [11:51:15]: «NRK.no skriver 11. april at jurist Jon Christian Fløysvik Nordrum, som jobber ved Universitetet i Oslo og har skrevet doktorgrad om utredningsinstruksen, er tydelig på at forslaget til nye fylkesnavn skulle vært sendt på høring. «Ved å ikkje gjera det, så bryt regjeringa utgrei-

ingsinstruksen, og det er det same som å bryta lova», sier han ifølge NRK.no.

Hvorfor tar ikke regjeringen utredningsinstruksen på alvor og sender saken på høring?»

Statsråd Bent Høie [11:51:44]: På vegne av kommunal- og moderniseringsministeren vil jeg svare at vi kan forsikre om at regjeringen tar utredningsinstruksen på alvor. Etter utredningsinstruksen er imidlertid alminnelig høring ikke en absolutt regel. Instruksen åpner for at alminnelig høring bl.a. kan unnlates dersom høringen må anses som åpenbart unødvendig.

Det har vært en lang og åpen prosess om navnevalgene i alle fylkeskommunene som er berørt. Departementet har mottatt mange navneforslag og gode begrunnelser både fra privatpersoner og fra andre instanser. Der det foreligger forslag til nye fylkesnavn, er navneforslagene forelagt Språkrådet, og de samiske navnene er forelagt Sametinget. Statsråden har dessuten hatt møter med berørte fylkeskommuner og også svart på spørsmål om saken i Stortinget.

Det er sjelden saker får så mye oppmerksomhet og presse generelt. For øvrig har departementet lagt avgjørende vekt på hensynet til det kommunale selvstyret. Når det har vært enighet om navnevalg i fylkeskommunene som skal slås sammen, har dette vært avgjørende for regjeringen. Videre har fylkeskommunene, som er i gang med sammenslåingsarbeidet, ønsket at de nye navnene skulle vedtas så raskt som mulig.

Jeg mener derfor at alminnelig høring åpenbart er unødvendig, og at regjeringens behandling av lovforslaget derfor er i samsvar med utredningsinstruksen.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [11:53:12]: Det er ganske utrolig å høre statsråd Høie begrunne mangel på høring med at dette åpenbart er unødvendig. Det er få ting som er viktigere enn navn. Vi har en egen stedsnavnlov som nettopp skal regulere hvordan man gir nye navn, og hvordan det offentlige skal regulere navnebruk, fordi det er viktig, det skaper identitet, og det skaper kultur. Statsrådens eget departement, Helse- og omsorgsdepartementet, har sendt fem saker på høring etter jul. Kommunaldepartementet har sendt tre saker på høring etter jul, saker som store deler av befolkningen knapt har hørt om. Men dette er en sak som engasjerer mange, og nettopp derfor er det viktig å få innspill fra de mange, f.eks. kommunene i de berørte fylkene. Da er mitt spørsmål til vestlendingen Bent Høie, som da ikke skal bo i det nye fylket: Er navnet «Vestland» sendt på høring til Språkrådet? For sånn som man kan lese proposisjonen, virker det ikke som om Språkrådet har blitt spurt om det nye navnet, «Vestland».

Statsråd Bent Høie [11:54:12]: For det første må ikke representanten lese mitt svar som at regjeringen mener navneendringer generelt er en situasjon der det åpenbart ikke er nødvendig med høring. Men begrunnelsen for at det ikke er åpnet for høring i denne konkrete saken, handler om den prosessen som representanten selv viste til. Dette er en sak som nettopp har skapt mye engasjement, som har blitt behandlet i fylkesting rundt omkring i landet, der det har blitt gjennomført møter mellom statsråden og berørte parter, og som det har vært stor oppmerksomhet rundt. Det er bakgrunnen for at det ikke var nødvendig med høring i denne saken, rett og slett fordi prosessen i seg selv har gitt folk og de berørte partene muligheten til å mene noe om dette. Regjeringen har lagt avgjørende vekt på de berørte fylkenes fylkesting, folkevalgte representanters anbefalinger i saken.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [11:55:15]: Regjeringen har overkjørt folkevalgte representanter når det gjelder sammenslåing av fylker, for det har blitt brukt tvang. Denne saken har blitt veldig hastig behandlet. Det har ikke vært høring i norske kommuner – hva de mener om de nye fylkesnavnene. Jeg merker meg også at statsråd Høie ikke klarer å forsvare navnet «Vestland», for det er et uklokt navn. Han klargjør heller ikke om Språkrådet har fått lov til å uttale seg om det nye navnet. Når det gjelder Innlandet, var Språkrådet veldig klar på at de ikke kunne anbefale navnet i det hele tatt, for det er en stedsbeskrivelse. De mente at f.eks. Hedmark og Oppland ville være et bedre navn enn Innlandet, fordi det er innland mange steder i landet, både i Norge, og, som de skriver i sin egen høringsuttalelse, man omtaler f.eks. også Grønlandsisen som innland. Derfor er det et meget dårlig stedsnavn etter den stedsnavnlovgivingen som vi har i Norge. Hvorfor synes regjeringen det er uklokt å bruke litt tid på å spørre kommunene og innbyggerne i innlandet hva man mener om det nye «Innlandet», om man mener at Hedmark og Oppland ville vært et bedre navn, sånn som det har vært en tradisjon for?

Statsråd Bent Høie [11:56:19]: For det første har jeg ikke noe problem med at Hordaland og Sogn og Fjordane, som har slått seg sammen, får navnet «Vestland». Jeg er vestlending, men jeg bor i Rogaland. Rogaland valgte selv å ikke bli en del av den nye regionen. Rogaland er selvfølgelig en del av Vestlandet, men vi er ikke en del av Vestland-regionen.

Innlandet er det navnet som fylkene selv har lagt vekt på at en ønsker. Det er heller ikke noe tvil om at Innlandet er blitt det fellesbegrepet som er blitt brukt for disse to fylkene over lang tid. Selv er jeg ansvarlig for Helse Sør-Øst, som har et helseforetak som heter Helse Inn-

landet, og det er et begrep som både folkevalgte og befolkningen i Innlandet nettopp bruker om disse to fylkene.

Spørsmål 7

Per Espen Stoknes (MDG) [11:57:21]: «Miljøpartiet De Grønne vil rose regjeringen for å fastslå at rusmisbrukere trenger hjelp, ikke straff. De Grønne mener det er på høy tid at vi utreder ulike modeller for regulert omsetning av lettere rusmidler, som i dag er ulovlige. Fra regjeringens side understrekes det derimot at bruk og besittelse av narkotika fremdeles skal være ulovlig. Dette har blitt kritisert av flere.

Hvorfor vil ikke statsråden at utvalget også skal vurdere lovlig omsetning som en mulig løsning?»

Statsråd Bent Høie [11:58:09]: Det er nå bred politisk og også faglig enighet om å endre tilnærmingen til bruk av illegale rusmidler fra straff til helsehjelp. Men denne enigheten omfatter ikke legalisering og regulert omsetning av illegale rusmidler, uansett graden av skadepotensial. Det er ikke politisk flertall – det er langt fra et politisk flertall – for å legalisere og regulere omsetningen av illegale rusmidler. Derfor er det heller ikke grunnlag for å utvide rusreformutvalgets mandat til å vurdere lovlig omsetning av slike rusmidler.

Jeg er klar over at noen land, f.eks. Canada og enkelte stater i USA, har legalisert og regulerer ulike cannabisprodukter for både salg og produksjon i mindre skala til eget bruk. Som en del av en kunnskapsbasert ruspolitikk vil jeg selvfølgelig følge med på denne internasjonale utviklingen, på konsekvenser og erfaringer som oppstår i disse områdene. Norge er og skal fortsatt være en stemme i internasjonale fora og sammenhenger for en kunnskapsbasert tilnærming og politikktutforming på dette området.

Norge har relativt beskjeden bruk av illegale rusmidler generelt sammenlignet med mange andre land, og det er et ønske at dette skal fortsette. Jeg mener at legalisering ikke er en riktig tilnærming til utfordringen på rusfeltet i dag. Jeg mener at forbudet, også i likhet med vår restriktive alkoholpolitikk, er et tydelig signal om farene som er forbundet med bruk av illegale rusmidler, og dette er særlig viktig overfor unge og sårbare grupper.

I et folkehelseperspektiv er det den samlede rusbruken som representerer de største utfordringene, en samlet rusbruk som består av både illegale rusmidler og legale rusmidler, og det er som sagt ikke noe grunnlag for å utvide utvalgets mandat.

Per Espen Stoknes (MDG) [12:00:13]: Nær sagt alle som bor i Norge, ruser seg på nesten kontinuerlig basis,

enten det er på koffein, nikotin, alkohol, hasj, MDMA eller fleinsopp, for å nevne noen. Og både for dem som bruker lovlige og ulovlige rusmidler, er dette et individuelt valg.

Statsråden har bekreftet at regjeringen ikke ønsker faglige råd om regulert omsetning i forbindelse med rusreformen, og en stor andel rusmidler vil da fremdeles være illegale også etter reformen. Men i stedet for straff skal man få hjelp. Det er bra, men betyr dette at statsråden synes at det er prinsipielt greit at folk ruser seg på illegale rusmidler så lenge det ikke oppstår misbruk og avhengighet?

Statsråd Bent Høie [12:01:12]: Jeg er av den klare oppfatning at lovforbudet mot illegale rusmidler bidrar til et lavere forbruk av disse rusmidlene, på samme måte som at det at vi har en streng regulering av det legale rusmiddelet alkohol, bidrar til et lavere forbruk. Og det er den samlede ruspolitikken som har betydning for folkehelsen, fordi det er den samlede rusbruken som er den største folkehelseutfordringen.

Vi vil nå høste erfaringer fra land som vi kan sammenligne oss med, som f.eks. Canada, når de gjennomfører dette i stor skala med regulering og salg av ett av de illegale rusmidlene. Det vil gi oss erfaringer om hvorvidt det vil føre til et økt forbruk. Vi ser mange steder at illegale rusmidler ikke erstatter de legale, men kommer på toppen av legale rusmidler.

Per Espen Stoknes (MDG) [12:02:22]: Da hører jeg at statsråden sier at det er greit at man bruker illegale rusmidler så lenge ikke bruken går opp.

Norge er blant de landene i Europa som har den aller verste overdosestatistikken. I 2016 var det 282 mennesker som døde. Derfor er det bra at regjeringen nå vil ha en rusreform. Samtidig er det tragisk at rusavhengige i Norge fortsatt må vente i enda flere år på denne livsviktige reformen. Vi i Miljøpartiet De Grønne har derfor lagt fram en rekke forslag til vedtak som vi mener at Stortinget kunne gjort allerede denne våren, men som det nå ikke ligger an til at vi vil få støtte til. Er statsråden trygg på at det blir iverksatt tiltak som sikrer at antallet overdosedødsfall i Norge vil gå ned de neste årene?

Statsråd Bent Høie [12:03:14]: Jeg må først få presisere at representantens tolkning av mitt svar ikke er riktig. Jeg sa ikke at det er greit å bruke illegale rusmidler.

Dette er en stor, viktig reform som også innebærer et betydelig lovarbeid. Det er ikke et arbeid som kan gjøres gjennom representantforslag i Stortinget, det krever en seriøs utredning og forberedelse. Derfor har også utvalget fått den tiden som de har fått, som i utgangspunktet er noe knapp, men som nettopp er satt fordi vi mener

det er behov for å vedta denne reformen i denne stortingsperioden.

Så er det ikke slik at alt annet arbeid på rusfeltet settes på vent som følge av dette. Vi er midt inne i en betydelig opptrappingsplan for rusfeltet. Vi arbeider med endringer knyttet til sprøyteromsforskriften. Regjeringen har sagt at vi ønsker å sette i gang forsøk med heroin-assistert behandling. Vi reviderer retningslinjene knyttet til legemiddellassistert rehabilitering. Så jeg kan forsikre representanten om at vi kommer til å ha fullt engasjement også for andre endringer på rusfeltet som er viktig for de rusavhengige.

Spørsmål 8

Fra representanten Seher Aydar til næringsministeren:

«Ved Alunorte har det nå og tidligere vært ulovlige utslipp. Ledelsen avviste lenge de ulovlige utslippene, før de til slutt ble innrømmet. Lokale tillitsvalgte har uttalt at de i flere år har prøvd å ta opp miljøforhold ved produksjonen. Staten krever blant annet at det skal være åpenhet knyttet til sine selskapers virksomhet, og at selskapene skal ivareta sitt samfunnsansvar.

Hva har regjeringen Solberg gjort for å sikre at det i statseide bedrifter tas miljøhensyn i lokalområdet, for å sikre åpenhet, og for at tillitsvalgte blir hørt?»

Spørsmål 9

Fra representanten Terje Aasland til næringsministeren:

«Regjeringen virker bestemt på å gjennomføre endringen som etter all sannsynlighet vil føre til at 700 norske sjøfolk i Color Line settes på land. Arbeiderpartiet mener endringen både er unødvendig og urettferdig. Vi mener også endringen kan skape et kappløp mot bunnen i Norden - en konkurranse basert på dårligere lønns- og arbeidsvilkår.

Hvorfor vil statsråden gjennomføre en forskningsanalyse om dette spørsmålet etter noen år når det er for seint å stoppe det, i stedet for en utredning på forhånd?»

Spørsmål 10

Fra representanten Kjersti Toppe til barne- og likestillingsministeren:

«Barnevernet er kraftig kritisert av Riksrevisjonen for si handtering av akutt plassering av barn og unge. Bufetat har ikkje god nok tiltakskapasitet til å plassere barn i nærområdet. For den kommunale barneverntenesta

blir oppfølging av barnet vanskelegare. Bufdir har sett mål om at alle akuttplasseringar skal skje i statlege tiltak. Men alle regionar må gjennomføre private kjøp for å overhalde bistandsplikta.

Kva vil statsråden gjere for å sikre alle barn forsvarlege akuttplasseringar?»

Presidenten: Disse spørsmålene må utsettes til neste spørretime, da statsrådene er bortreist.

Spørsmål 11

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Siv Mossleth til landbruks- og matministeren, vil bli besvart av klima- og miljøministeren som rette vedkommende.

Siv Mossleth (Sp) [12:04:47]: «Uttak av rovvilt er viktig beredskap for å sikre beitenæringa og dyrevelferd hos beitedyr. Uttak av rovvilt med helikopter er en nødvendig del av uttaksberedskapen når et vanskelig og lite smidig regelverk forhindrer effektivt uttak av rovvilt. Helikopteruttak forutsetter gode forhold, og det er ofte slik at gode forhold for helikopteruttak i områder med stort skadepotensial ikke benyttes, fordi kapasiteten på personell og materiell er for liten.

Hva vil statsråden gjøre for å øke helikopterberedskapen ved uttak av rovvilt?»

Statsråd Ola Elvestuen [12:05:32]: Vi har en høy beredskap for uttak av rovdyr som gjør eller forventes å gjøre stor skade i prioriterte beiteområder, både i forkant av og under beitesesongen. Jeg viser bl.a. til Statens naturoppsyns uttak av en hannbjørn i Meråker 16. april i år.

Jeg mener vi har lyktes godt med å redusere tapene av beitedyr i Norge. Siden 2013 er tapet av sau til rovvilt nesten halvert og tapet av tamrein redusert med en fjerdedel, dette samtidig som antall sau på utmarksbeite har økt.

Samtidig har vi en situasjon der bestanden av gaupe, jerv og bjørn ligger under bestandsmålene. For jerv gjelder dette etter hiuttak. Kongeørnbestanden er godt innenfor bestandsmålet, mens ulvebestanden er over bestandsmålet.

Videre er det slik at Stortinget i rovviltforliket har vedtatt at kvotejakt og lisensfelling, som utføres av vanlige jegere, skal være hovedvirkemiddelet i reguleringen av bestandene. Grunnen er et ønske om å gjøre jakt og felling av rovvilt mest mulig lik jakt på andre viltarter.

Dette er et viktig bakteppe for diskusjonen om hvordan uttak av rovvilt skal gjennomføres, og i hvilket omfang.

Bruk av helikopter er av mange sett på som et kontroversielt tiltak. I tillegg er det kostbart. Dette, sammen med bestandssituasjonen og Stortingets føringer om alminneliggjøring av jakt og felling, tilsier at bruken av helikopter bør begrenses.

I flere tilfeller vurderes helikopter likevel som egnet for å hindre skade på sau og tamrein. Dette avhenger imidlertid av bl.a. tidspunkt på året, vær- og føreforhold og om det er i skog eller fjell.

I tråd med rovviltforliket er det Miljødirektoratet som har myndigheten til å beslutte ekstraordinære uttak. Det er Statens naturoppsyn som utfører slike oppdrag. Hvilke virkemidler som skal brukes ved fellingsforsøket, må vurderes konkret i den enkelte situasjonen, og jeg mener det er Miljødirektoratet som er best til å gjøre disse faglige vurderingene.

Siv Mossleth (Sp) [12:07:34]: Jeg snakket med en reineier fra Børgesfjell reinbeitedistrikt. Han sa: Forvaltningen håner oss, de tar oss ikke alvorlig, de må rydde opp i det de har rotet til. Jeg tror at dersom han hadde sett svaret fra statsråden, der statsråden sier at vi har høy beredskap, hadde han kommet til å ta det som en direkte hån.

De opplever nå en veldig stor jaging av rein på beite. Jerven uroer dyrene veldig, selv om de har dem samlet til føring, og de bruker tid på byråkrati i stedet for på gjeving.

Effektivisering og forenkling er denne regjeringens mantra. Hva kan statsråden gjøre for å effektivisere og forenkle helikopteruttak?

Statsråd Ola Elvestuen [12:08:42]: Jeg mener at vi har en høy beredskap når det gjelder å gjøre vurderinger av om det nå er behov for uttak ved skadefelling, om det er rovdyr som utgjør et skadepotensial. Så er det en høy beredskap for å ta imot søknader, både hos Miljødirektoratet og hos fylkesmennene, i tillegg til at Miljødirektoratet selvfølgelig også kan sette i gang egne tiltak for å ha ekstraordinære uttak. Dette gjøres effektivt. Jeg mener også at man har effektive tiltak til virkemidler for å gjøre de ekstraordinære uttakene, og bruk av helikopter er ett av dem. Men når det gjelder vurderingen av og beslutningen om hvorvidt dette skal gjøres i det enkelte tilfellet, er det Miljødirektoratet, sammen med Statens naturoppsyn, som er den riktige instansen.

Siv Mossleth (Sp) [12:09:43]: Jeg tror at bestandsmålene er høyere enn beredskapen når det gjelder uttak. Vi har ett helikopter som er både i Trøndelag og i Nordland, og helikopteret har vært på oppdrag andre steder enn der det også burde ha vært.

Og det er helt klart: Vi vil gjerne at mesteparten av rovdyrene tas ut ved lisensfelling og kvotefelling. Men

når dette ikke skjer og man ser at det begynner å gå dårlig med jakten, kan statsråden da være med på at vi åpner for ekstraordinære tiltak før 15. februar, slik at det kan skytes med skarpt i stedet for med bedøvelse? Grunnen til at jeg spør om det, er at det er mer effektivt å skyte med skarpt.

Statsråd Ola Elvestuen [12:10:58]: Nå er vi jo effektive med hensyn til uttak. I fjor var det nærmere en tredjedel av bestanden av jerv som enten ble skutt ved lisensfelling, ble påkjørt eller ble tatt ut ved ekstraordinære uttak. En har tilsvarende størrelser for andre rovdyr.

Jeg mener at vi har et effektivt system i dag for å kunne ta beslutninger, både hos Miljødirektoratet og hos fylkesmennene. Det ligger ikke noen endringer i regelverket som sådan for å gjøre dette mer effektivt; dette må tas basert på de enkeltbeslutninger og det skadepotensialet som ligger der det er rovdyr, og så må Miljødirektoratet og SNO ta en beslutning om hvorvidt det skal tas ved ekstraordinære uttak, og selvfølgelig om hvilke virkemidler de skal bruke, og da har de jo full mulighet til å benytte helikopter, hvis det er det de mener er det riktige.

Spørsmål 12

Fra representanten Willfred Nordlund til forsvarsminneren:

«Basert på Finansdepartementets beste estimat og prognoser fra blant annet SSB:

Hvor mye må forsvarsbudsjettet ligge på hvert år fra og med 2019 for at forsvarsbevilgningene skal utgjøre 2 prosent av BNP (etter NATOs beregningsmåte) senest i statsbudsjettet for 2024, gitt at opptrappingsplanen skal være lineær med usikkerhetsfaktor som Finansdepartementet normalt legger til grunn?»

Presidenten: Dette spørsmålet er trukket tilbake.

Spørsmål 13

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Lars Haltbrekken til olje- og energiministerens, vil bli besvart av samferdselsministeren på vegne av olje- og energiministerens, som er bortreist.

Lars Haltbrekken (SV) [12:12:20]: «I forbindelse med søknadene om kraftutbygging i Øystese- og Gjedalsvassdraget satte natur- og friluftsansjonene i gang nye kartlegginger av naturverdiene, da de fra konsesjonssøkerne var mangelfulle. De nye kartleggingen-

gene bekreftet dette, noe NVE-rapport 102-2015 også viser.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at det gjennomføres gode nok kartlegginger av naturen før konsesjonsspørsmål avgjøres, slik at man ikke blir avhengig av at frivillige organisasjoner sikrer dette?»

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [12:13:03]: La meg få takke for spørsmålet. Det er viktig at en har et godt faktagrunnlag før en tar beslutninger. Uansett om beslutningen blir positiv eller negativ – litt avhengig av øyene som ser – skal vi vite konsekvensene av de vedtakene en gjør.

Det er klima- og miljøministeren som er ansvarlig for regelverket for konsekvensutredninger. NVE og OED er fagmyndighet for konsekvensutredninger i vassdrags- og energisektoren og vurderer i hver enkelt sak om KU-regelverket er fulgt på det området.

Hvis kunnskapsgrunnlaget i en konsesjonssøknad er for dårlig, noe som kan avdekkes etter en høring, kan NVE pålegge tilleggsundersøkelser. Det er dermed NVE som avgjør hvor omfattende undersøkelser som er nødvendig, ikke søker og ei heller eksterne organisasjoner.

NVE fikk i 2015 gjennomført en evaluering av biologiske undersøkelser ved småkraftsøknader, spesielt rettet inn mot verdifulle naturtyper og rødlistet lav og mose. Rapporten er gjennomført av eksperter på mose og lav, som undersøkte om lag 20 småkraftverk. Nå er det ikke krav om full konsekvensutredning for småkraftverk, men det er likevel illustrerende at i den gjennomgangen fant fagekspertene i flere tilfeller flere forekomster av rødlistede arter enn fagrapportene som fulgte søknaden, gjorde. Det viser hvor viktig det er at NVE har fagkompetanse om biologisk mangfold og kan sikre at det framskaffes tilstrekkelig informasjon, sånn at beslutningsgrunnlaget er godt før vedtak fattes.

Derfor samarbeider NVE nå bl.a. med Miljødirektoratet for å styrke veiledningsmaterialet for denne typen undersøkelser. Departementet har fulgt opp med å fjerne det veiledende kostnadsintervallet mellom 20 000 og 50 000 kr for biologiske undersøkelser i småkraftsaker. Jeg vil minne om at om lag halvparten av småkraftsakene blir avslått, ofte grunnet hensyn til biologisk mangfold.

I store vannkraftsaker, som Øystese og Gjengedal, kreves det en grundigere utredning av miljøkonsekvenser enn i småkraftsaker. Dette er saker som er KU-pliktige. I begge sakene ble naturverdier kartlagt som en del av KU-rapportene, og både rødlistearter og verdifulle naturtyper ble identifisert.

NVE og OED har ansvaret for å vurdere om utredningene er gjort i tråd med dagens KU-regelverk, og jeg mener forvaltningen best sikrer at det gjennomføres gode

kartlegginger før konsesjonsspørsmål avgjøres, ved å følge nettopp KU-forskriftens system om hva som er godt nok kunnskapsgrunnlag.

Jeg har merket meg at enkelte organisasjoner har fått gjennomført egne naturundersøkelser i tillegg til det som søker gjennomfører. Dette er ikke den beste måten å gå fram på. Det er KU-myndighetene som skal vurdere å pålegge tilleggsundersøkelser hvis kunnskapsgrunnlaget er for dårlig, og det er søkers ansvar å finansiere undersøkelser som pålegges. Det er viktig at organisasjoner som mener det er mangler i kunnskapsgrunnlaget, gir uttrykk for det i sine høringsinnspill, for vedtak bygger både på utredninger og på brede høringsrunder. Hvis andre parter gjennomfører egne undersøkelser, vil funnene inngå i konsesjonsbehandlingen, for konsesjonsmyndighetene skal legge all tilgjengelig informasjon til grunn når vedtak fattes. Jeg vil minne om at regjeringen nå følger opp Stortingets anmodning om å styrke arbeidet med naturkartlegging og etablering av et økologisk grunnkart.

Lars Haltbrekken (SV) [12:16:12]: Takk for svaret. I de to sakene som jeg nevnte i mitt spørsmål, Øystese- og Gjengedalsvassdraget, ble det fra organisasjonenes side bedt om tilleggsutredninger og at NVE skulle kreve det. NVE krevde ikke det, så man satte selv i gang disse tilleggsundersøkelsene. I ettertid har NVE funnet ut at disse tilleggsundersøkelsene gjort av organisasjonene var så verdifulle at de har pålagt utbyggerne å ta kostnadene for disse utredningene.

Jeg vil gjerne spørre statsråden om han på bakgrunn av dette ser behov for faktisk å skjerpe lovverket – og ikke bare følge det, slik jeg opplever av hans svar – men skjerpe det, slik at disse kravene blir stilt i god tid.

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [12:17:14]: I utgangspunktet er det ikke alltid lovverket som må endres, selv om en ser at en kunne gjennomført enkeltsaker på en annen måte. Ofte handler det om at en klarer å ta inn over seg og vurdere om de fakta som ligger på bordet, er tilstrekkelige. Et endret lovverk ville ikke nødvendigvis gjort at vurderingene ble annerledes. Derfor tenker jeg at det arbeidet jeg har nevnt, som NVE er i gang med, bl.a. opp mot Miljødirektoratet, er den beste måten å tilnærme seg dette på i første runde. Det å sørge for at vi har flinke fagfolk som klarer å gjøre gode vurderinger av om en har tilstrekkelig informasjon til å gjøre et kunnskapsbasert vedtak, eller om det er sannsynlige hull i det kunnskapsgrunnlaget som gjør at en må utrede mer, er nok det viktigste en kan få til her.

For øvrig minner jeg om at akkurat disse to prosjektene blir tema for en egen debatt i Stortinget allerede i morgen, og det vil gjerne være mer naturlig å drille i dybden med fagstatsråden, som jo er i debatten da.

Lars Haltbrekken (SV) [12:18:11]: Jeg har ikke flere tillegsspørsmål.

Spørsmål 14

Per Espen Stoknes (MDG) [12:18:59]: «Den blå-blå regjeringen ga for noen år siden tillatelse til fornøyelseskjøring med snøscooter i skog og fjell på tvers av rådene fra en samlet miljø- og friluftsbewegelse i Norge. En ny rapport fra Transportøkonomisk institutt viser nå at 25 prosent av snøscooterne i Norge kjører der det ikke er lov. I vinter er det påvist mange tilfeller av ulovlig kjøring, noe som rammer både dyreliv og det tradisjonelle friluftslivet.

Hvilke tiltak vil regjeringen iverksette for å begrense det store omfanget av ulovlig motorferdsel i naturen vår?»

Statsråd Ola Elvestuen [12:19:47]: Det er ingen tvil om at det foregår en del ulovlig snøscooterkjøring i dette landet. Det er uheldig, både fordi det øker risikoen for ulykker og fordi det øker belastningen for friluftsliv og dyreliv.

I forbindelse med innføring av adgang til å etablere snøscooterløyper i 2015 ble bevilgningene til oppsyn og kontroll med motorferdsel økt. Statens naturoppsyn, SNO, har de siste årene, i tråd med forventninger og budsjettildelinger, økt kontrollinnsatsen med hensyn til motorferdsel i utmark. For å få til en mest mulig helhetlig kontroll og for å utnytte offentlige ressurser på en god måte har også SNO i økende grad samarbeidet med politiet. Inneværende vinter har det vært gjennomført felles aksjoner med politiet i alle distrikter, herunder også fellespatruljer med bruk av helikopter eller småfly. Helikoptrene og flyene har blitt brukt til rekognosering for samtidig eller senere bakkekontroll, men har også, i noen tilfeller der politiet ledet operasjonen, vært brukt i aktiv kontroll.

Vinteren 2018 har vært snørik med gode kjøreforhold i størstedelen av landet. I enkelte områder er det registrert mye spor etter ulovlig kjøring, vesentlig mer enn foregående vinter. Den snørike vinteren er nok en viktig årsak til dette. I fellesaksjoner vil ofte politiet følge opp saker som går i straffesporet. SNOs anmeldelser har dermed så langt ikke økt vesentlig fra fjorårets tall, noe som også skyldes at det i praksis ofte er vanskelig å få tatt folk som kjører ulovlig, bl.a. fordi folk selvfølgelig stikker av. Etter at SNO i 2015 fikk adgang til å ilegge overtredelsesgebyr for brudd på motorferdselloven, vil også noen av sakene som tidligere ble anmeldt, nå følges opp med ilegging av slikt gebyr.

SNO bruker media aktivt, både for å spre informasjon om regelverk og i etterkant av aksjoner.

Når det gjelder ulovlig kjøring knyttet til snøscooterløypene som er opprettet etter lovendringen i 2015, er det ikke gjort noen systematisk vurdering så langt. Vi har derfor ikke grunnlag for å si noe om omfanget av ulovlig kjøring knyttet til disse løypene. Inntrykket er noe blandet. I noen kommuner med nye løyper er det lite ulovlig kjøring, mens det i andre kommuner registreres mye kjøring til og fra løypene og ulovlig kjøring langt ut i terrenget med utgangspunkt i løypenettet.

Etter oppdrag fra Klima- og miljødepartementet igangsatte Miljødirektoratet i 2016 en evaluering av effekten av de nye reglene for snøscooterløyper for fornøyelseskjøring, herunder antallet kommuner med løyper, omfanget av løyper, utvikling i snøscooterbruken og virkninger for friluftslivet. Oppdraget ble gitt til NI-NA, i samarbeid med Menon, og er en 5-årig følgeevaluering som tar sikte på å få kunnskap om effekten av lovendringen for friluftsliv, naturmangfold og lokal næringsvirksomhet. En del av evalueringen er også å se på utvikling i snøscooterbruk, herunder både lovlig og ulovlig kjøring. Sluttrapporten for evaluering skal foreligge ved årsskiftet 2020.

Jeg legger til grunn at den kunnskapen vi vil få gjennom evalueringen, vil gi oss godt grunnlag for å vurdere om det er behov for justeringer av regelverket. Kunnskapen vil også være verdifull å ha med seg når den framtidige politikken på motorferdselsfeltet skal utformes.

Per Espen Stoknes (MDG) [12:22:54]: Det er ikke lenge siden påske, og det er et faktum at også antallet snøscootere i Norge øker. I 2008 var det drøyt 60 000, i 2017 anslår TØI at det er 85 000, altså nesten 50 pst. økning. Mange scootere følger reglene, men nettopp i påsken opplevde mange snøscooterstøy ute på skitur og på hytta. Det er grunn til å tro at stadig flere scootere pluss tillatelse til fornøyelseskjøring vil gi enda mer ulovlig kjøring, også i områder som har vært fristeder for friluftsliv og dyreliv.

Kan regjeringen bekrefte at man vil iverksette tiltak mot den ulovlige økningen i kjøring i utmark?

Statsråd Ola Elvestuen [12:23:48]: Vi vil videreføre styrkingen av SNO, som må gjøre dette arbeidet. Det har vært flere nyhetsoppslag i løpet av vinteren med aksjoner som er gjennomført sammen med politiet. Det må videreføres. Så har man den muligheten som forenkler dette, ved at man kan ilegge gebyr. Og så tror jeg vi må vente på den evalueringen som jeg refererte til, som skal komme fram mot 2020, og se på hvilken effekt lovendringen har og hva vi kan lære av erfaringer fra de ulike kommunene – som jeg sa, er inntrykket fra ulike kommuner ganske ulikt; noen steder er det mer ulovlig kjøring, og andre steder er det ikke – og så ta beslutninger ut fra det.

Per Espen Stoknes (MDG) [12:24:45]: Det er alltid en evaluering eller en strategi man kan vente på. Det er imidlertid ingen hemmelighet at vi i Miljøpartiet De Grønne ønsker å reversere selve lovendringen, i tråd med at 81 pst. av befolkningen ønsker bedre kontroll med dette. Vi ser at mange kommuner nå jobber med å anlegge enda flere scooterløyper. Konsekvensen vil bli at med flere scooterløyper investerer flere mennesker i scootere. Dermed kan vi forvente at den ulovlige kjøringen øker. Hvis det ikke gjøres tiltak mens man venter på evalueringen, vil situasjonen bli verre og vanskeligere å reversere, fordi folk da har begynt å bruke scooteren de nettopp har kjøpt.

Deler regjeringen Miljøpartiet De Grønnes bekymring for denne ganske raskt voksende utviklingen?

Statsråd Ola Elvestuen [12:25:31]: Jeg har sittet i Stortinget for Venstre og stemt imot lovendringen. Men når lovendringen er der, har selvfølgelig kommunene lov til å benytte seg av den, innenfor de begrensningene og rammene som loven inneholder, når det gjelder hvor man kan anlegge scooterløyper. I hvor stor grad økningen i antallet scootere er et resultat av lovendringen, er også vanskelig å si. Det har også vært en økning tidligere. Jeg tror vi må konsentrere oss om at lovene og reglene vi har laget, faktisk skal følges, – at kommunene når de skal ta sine beslutninger, skal følge de rammene som er der. Og så må vi ha en innsats mot ulovlig kjøring for å begrense den så mye som mulig – lære og så ta nye beslutninger. Jeg er for evalueringer, og jeg er for gode strategier.

Spørsmål 15

Fra representanten Marit Arnstad til forsknings- og høyere utdanningsministeren:

«Sikkerhetsmyndighetene har uttrykt sterk bekymring over mangelen på IT-kompetanse til å beskytte nasjonal sikkerhetsgradert informasjon som skal være underlagt nasjonal kontroll. Situasjonen skal være så kritisk at det ikke finnes norske borgere innen kryptologi på doktorgradsnivå som kan sikkerhetsklareres til å utføre slike oppgaver.

Hvilke konkrete tiltak har regjeringen iverksatt og planlagt for å bygge opp denne type kompetanse slik at rikets sikkerhet ivaretas?»

Spørsmål 16

Fra representanten Marit Knutsdatter Strand til forsknings- og høyere utdanningsministeren:

«I en tid der alle virksomheter er avhengige av digitaliserte løsninger, er tilgangen på kompetanse innen IT-sikkerhet avgjørende. Det har lenge vært et problem for både næringslivet og offentlig forvaltning å skaffe IKT-sikkerhetspersonell generelt og kryptologer spesielt. Dette er kompetanse som er helt avgjørende i kampen mot spionasje, sabotasje og terror.

Hvilke tiltak vil regjeringen sette i verk slik at utdanningsinstitusjonene faktisk prioriterer utdanning av kryptologer?»

Presidenten: Disse spørsmålene må utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 17

Ivar Odnes (Sp) [12:26:52]: Dette spørsmålet er litt i same gate, for det handlar om oppgåvene til politiet.

«I avisa Gudbrandsdølen Dagningen den 12. april har tillitsvald i Innlandet Politidistrikt, Finn Hvalbye, eit innlegg om den kritiske mannskapsmangelen i politidistriktet. Med fleire avvik i den siste tiden der politiet må be publikum ta affære sjølv, for eksempel på Grotli Høyfjellshotell i påska, er det lite som tydar på meire politi nær folk.

Når meiner statsråden at ein også i Innlandet kan rekne med å få ei bemanning i tråd med måla som Stortinget har satt på 2 politifolk pr. 1 000 innbyggjarar?»

Statsråd Tor Mikkjel Wara [12:27:39]: Innledningsvis vil jeg understreke at målet om to polititjenestekvinner eller -menn per 1 000 innbyggere er et mål for politidekningen på nasjonalt plan. Vi er i rute med å nå dette målet, og per fjerde kvartal 2017 er politidekningen på 1,91.

Jeg vil også understreke at det i 2018 er bevilget over 18 mrd. kr til politiet, en økning på nærmere 3,57 mrd. kr siden denne regjeringen tiltrådte i 2013. Mesteparten av denne økningen er på politiets ordinære driftsbudsjett. I 2018-budsjettet er det lagt inn en økning i politiets driftsbudsjett på 100 mill. kr, hvor politidistriktene skal prioriteres. I tillegg videreføres 295 mill. kr i økte driftsmidler fra 2017.

Videre har regjeringen siden 2013 økt bemanningen i politidistriktene med over 1 300 lønnede årsverk, hvor om lag 1 200 er politiårsverk. Samlet sett for politi- og lensmannsetaten har bemanningen økt med over 2 300 lønnede årsverk siden 2013. Dette viser at politidistriktene prioriteres, og at befolkningens trygghet og sikkerhet skal ivaretas.

Jeg vil presisere at det er den enkelte politimesters ansvar å sørge for at ressursene i politidistriktet benyttes på en effektiv og hensiktsmessig måte.

Når det gjelder Innlandet politidistrikt, er dette et mellomstort politidistrikt målt i befolkning, men blant de største politidistriktene når det gjelder areal. Det stiller krav til god planlegging og strategisk flåtestyring av politiresursene.

I forbindelse med gjennomføringen av nærpolitireformen etableres det nye operasjonssentraler i alle politidistrikter. Så langt er ti av tolv sentraler satt i drift, bl.a. i Innlandet politidistrikt. Den nye operasjonssentralen muliggjør en effektiv disponering og flåtestyring av ressursene i hele politidistriktet, slik at det til enhver tid er en hensiktsmessig fordeling og plassering av politiresursene.

Det er imidlertid slik at politiet må prioritere hvilke oppdrag de til enhver tid har kapasitet til å følge opp, noe som i enkelte tilfeller medfører at det tar tid før en patrulje er på stedet. Ved ekstraordinære hendelser og hendelser der liv er direkte truet, eller der det av andre grunner er påkrevd med umiddelbar respons fra politiet, er det stilt krav til responstid. Det er gledelig å se at Innlandet politidistrikt i all hovedsak oppfyller kravene til responstid.

Jeg vil også understreke at Innlandet politidistrikt, siden regjeringen tiltrådte, har fått tilført 81 flere polititårverk, hvorav 50 har kommet siden starten av 2017. I 2018 har Innlandet politidistrikt fått tildelt ytterligere 24 polititårverk, noe som vil være med på å styrke politiets tilstedeværelse i tråd med målsettingen bak nærpolitireformen.

Ivar Odnes (Sp) [12:30:26]: Eg takkar for svaret. Det er dessverre ikkje kapasitet, men økonomi som avgrensar nærværet til politiet. Sist veke har det vore to politiaksjonar på Toten, der politihelikoptera òg vert brukte, og det er jo positivt. Den siste hendelsen var natt til måndag, der det var eit innbrot i eit lagerbygg på Eina. Men for folk i Oppland framstår dette som spesielt – og urettvist. Når brotsverk skjer i sentrale deler av landet, er det ikkje måte på ressursbruk, men ikkje når hendingar skjer i andre enden av fylket, som i eksemplet på Grotli Høyfjellshotell, der hotellsjefen fekk beskjed frå operasjonssentralen at politiet var så langt unna at hotellet sjølv måtte ordna opp med dei gjestane som oppførte seg truande overfor personalet og dei andre gjestane.

Vi er altså i ferd med å få eit A- og B-samfunn, der dei i sentrale delar av landet får full uttrykking, mens dei i distriktet må ordna opp sjølv. Er dette ei utvikling ministeren meiner er rett og er i tråd med hensikta til nærpolitireforma?

Statsråd Tor Mikkel Wara [12:31:32]: Jeg vil understreke igjen at nærpolitireformen har medført at Opp-

land og Innlandet politidistrikt har fått tildelt betydelige ressurser, også i form av polititårverk.

Så er det slik at man stiller krav til responstid, og Innlandet politidistrikt oppfyller i all hovedsak de kravene. På ett av kravene, til meridian på tettsteder med mindre enn 2 000 mennesker, er responstiden ett minutt for lang – ett minutt for lang! Ellers tilfredsstillers man de kravene som settes.

Så er det grunn til å minne om én ting, og det er at politiet er ikke en beredskapsstat hvor alle sitter og venter på at telefonen skal ringe. De er kontinuerlig ute og driver med oppdrag over hele området. Det betyr at det kan oppstå situasjoner hvor man er andre steder, har andre oppdrag, og hvor responstiden kan være lengre. Det gjelder ikke bare Innlandet politidistrikt, men slik kan det være over hele landet.

Ivar Odnes (Sp) [12:32:25]: Innlandet politidistrikt har i dag en politidekning på 1,47 per 1 000 innbyggjarar. Innlandet politidistrikt har, som ministeren sier, fått tildelt 41 nye stillingar i 2017. Av desse var om lag halvparten framleis ledige 1. januar 2018. Innlandet politidistrikt har fått tildelt 24 nye stillingar, som ministeren òg sier. Politidirektoratet har tildelt desse stillingane pro rata, altså sams ansvar for å etablere. Dette er ei stillingsvekst som ikkje er i tråd med dei andre politidistrikta og vil føra til at Innlandet politidistrikt vil ha desidert dårlegast politidekning om det ikkje blir etablert ein annan og meir rettferdig fordelingsmodell. Det er heilt akutt behov for å auka ressursane no for å kunna gje beredskap til alle, uansett kor dei bur.

Korleis vil statsråden sørgja for ei betre fordeling av politiresursane, som skal gje tryggleik og tillit til at folk uansett kor dei bur, skal kunna få bistand frå politiet når dei treng det?

Statsråd Tor Mikkel Wara [12:33:26]: Vi er i god rute med å nå det som er målsettingen, som skal være nådd innen 2020. Det betyr at det fortsatt skal bli tildelt flere politiresurser, flere stillinger i Norge. Det har aldri vært et krav om at hvert enkelt distrikt skal ha nøyaktig samme tildeling, og det skyldes selvfølgelig også at kriminalitetsbildet er forskjellig.

Det kan ikke være slik når man sitter og planlegger på nasjonalt plan, at man begynner med kartet og prøver å tegne inn de ulike stillingene her og der. Det er viktig å ta utgangspunkt i kriminaliteten og i virkeligheten og styre etter det. Det er et ansvar som tilligger Politidirektoratet på nasjonalt plan, og som tilligger politimesteren i det enkelte distrikt. Det viktigste er å bekjempe kriminalitet, ikke å ha stillingshjemler som er på steder hvor det er mindre behov for det.

Presidenten: Sak nr. 2 er dermed over.

Sak nr. 3 [12:34:28]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat. Dermed er sakene på dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ord før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 12.34.

